

Glasnik MIRA

Godište VII. • Broj 1 • Međugorje • Siječanj 2012. • Cijena 2,5 KM

*Pod obranu se Tvoju
i zaštitu utječemo,
sveta Bogorodice!*

Poruka za sadašnji trenutak
*Molim da u vašim srcima
prevlada božanski mir*
vlč. Adalbert Rebić

Promišljanje
*Bitne značajke
međugorske duhovnosti –
međugorske poruke (I.)*
fra Ivan Dugandžić

Razgovor s fra Slavkom
Barbarićem
*Osjetio sam da ovdje
ima nešto dublje, veće,
neprotumačivo*

22. Mladifest
*Trebali bismo slušati kad
nas Bog u srcu zove*
Alfred Hoffner

Vidioci govore
Ivan Dragičević (II.)

Odjeci u svijetu
*Božji odgovor došao mi je
preko Marijinih usta*
o. Francisco Flores

Na naslovnici: Andrea del Sarto – Gospa s Djetetom

GLASNIK MIRA | Utemeljitelj i nakladnik: Informativni centar MIR Međugorje | Glavni urednik: Krešimir Šego | Lektor i korektor: Dragan Naletilić | Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266 Međugorje, BiH | Tel.: 00 387 36 650 200; 653 327 | Faks: 00 387 36 651 300 | Služba pretplate: 00 387 36 653 342 | E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr | Internet: www.medjugorje.hr
Grafičko oblikovanje: Shift, Mostar | Tisak: Fram-Ziral, Mostar | List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006. | Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATA PRETPLATE: Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352 | **Iz Hrvatske u HRK:** Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Societe generale - Splitska banka d.d., Broj računa: 2330003-5100201682 | **Iz Njemačke u eurima:** Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Konotonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300 | **Iz Švicarske u CHF:** Katholische Kroatenmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Konotonummer: 805418.40A (za Glasnik mira), IBAN : CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2 | **Iz svih europskih zemalja u eurima:** Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Konotonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300, BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044 | **Za sve valute iz drugih zemalja:** Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221

Kršćanske temeljne odrednice – uz novu godinu

Prije nego pokušamo bilo što drugima ponuditi ili protumačiti, zašto im se ovo ili ono dogodilo, bilo bi najbolje da pogledamo sami sebe i u sebe. Da sebe ispitamo: Komu ili čemu se klanjamo? Je li to Bog, je li to Isus Krist? Marija nas na to poziva i ovdje u Međugorju. Što je s našom ljubavlju? Jesmo li osobe ljubavi sretne zbog svih s kojima se susrećemo, koje prihvaćamo, koje ovdje kao hodočasnike dočekujemo? Što je s Božjim zakonom u našim životima?

fra Tomislav Pervan

Mеду mučenike iz vremena Hitlerove nacističke strahovlade spada i isusovac Alfred Delp koji je potkraj rata 1945., kao prokazani protivnik režima, osuđen na smrt i obješen. Bio je neustrašiv, otvoreno se suprotstavljao režimu i zato bio zatvoren i smaknut. Za svojih zadnjih zemaljskih dana pisao je mnoštinu pisama. Jedno je uputio svojem nećaku. U pismu od 23. siječnja 1945. između ostaloga piše: "Za početak svoga svjesnoga života izabrao si sebi teško vrijeme. Ali, to nije važno... Imaš dobre roditelje, oni će Te već poučiti kako se čovjek laća stvari i kako njima ovladava. Htio bih da shvatiš ono što sam ti nakanio reći: naime, htio bih da u svome životu umnožiš Božju slavu i klanjanje Bogu. Htio bih da sa svoje strane pomogneš da ljudi žive u slobodi prema Božjem zakonu i u Božjoj slobodi te da mogu biti ljudi. Slobodan i za život sposoban jest samo onaj tko se klanja, tko ljubi, tko živi sukladno Božjemu zakonu."

Nije te misli isusovac Delp izmislio za pisaćim stolom, u radnoj sobi. Ne, nego ih je zapisao u kazamatu iz koga nije izišao živ na svjetlo dana i zapečatio ih svojom krvlju. Ondje ih je otkrio, u mjesecima tamno-

„Draga djeco!

I danas vam nosim u naručju svog sina Isusa da vam on da svoj mir. Molite, dječice, i svjedočite kako bi u svakom srcu prevladao ne ljudski nego božanski mir koji nitko ne može uništiti. To je onaj mir u srcu koji Bog daje onima koje ljubi. Vi ste svi po krštenju na poseban način pozvani i ljubljeni, zato svjedočite i molite da biste bili moje ispružene ruke ovom svijetu koji žudi za Bogom i mirom. Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu!"

25. prosinca 2011.

vanja, spoznao je upravo ondje, u tamnici, da su te riječi istinite, bezuvjetno istinite, te da je istina tih riječi koje je zabilježio bila njemu vrijedna cijene vlastitoga života. Život je za njih dao. I riječi koje tako nastaju, riječi koje se zapečaćuju vlastitom krvlju i životom – te su riječi uvijek vjerodostojne. Stoga vrijedi imati te riječi na pameti na početku jedne nove godine.

Samo onaj tko se klanja nije sam

Zakoračili smo u novu godinu. Svatko tko misli svojom glavom, tko nije izgubio razbor i moć rasuđivanja, na pragu jedne nove godine razmišlja, stvara planove, sažimlje proteklo, minulo vrijeme, pravi *inventuru*, misli o onome što dolazi. Što se sve dogodilo tijekom minule godine ili života, što me se snažno dojmilo, što je bitno utjecalo na moj/naš život? Odakle sam i što me dovelo do ovoga trenutka u kome živim? Ali se isto tako pitamo: Što me očekuje, kako će se riješiti ova ili ona situacija u mom životu, hoću li moći izdržati sve neminovne izazove, u poslu, životu, braku, na radnom mjestu? S čime ću se morati suočiti – onako ljudski – licem u lice? I uvijek postoji jedno prateće pitanje koje nam ne da mira, koje duboko vrti, daleko dublje od bilo kojega svrdla, a glasi: Gdje je tajna uspjeha, životnoga blagoslova? Što učiniti da ovaj početak bude istinski sretan i blagoslovljen, pa ma što se na mene sručilo, ma što me snašlo?

Ono što je onaj isusovac-mučenik ponudio svojem nećaku-adolescentu, na početku njegova samostalnoga života, kao naputke, kao životnu 'poputninu', vrijedi bez ikakva odbitka za svakoga od nas: Slobodan je i za život sposoban samo onaj čovjek tko se klanja, tko ljubi, tko prema Božjemu zakonu živi. Poklon, klanjanje, ljubav i Božji zakon – poredak: S time stoji i pada sve u našem životu i životu ovoga svijeta. To je krajnje očito i razvidno:

Samo onaj tko se klanja nije sam, nije autističan, zatvoren u sebe, okrenut prema sebi. Tko se klanja, tko ima sposobnost prignuti svoje koljeno, kao da svjesno ili nesvjesno izgovara: Sve svoje zahvaljujem Jednomu, Bogu, ništa nije moje. Ništa nije stvar ili dar slučaja, pa ni isključivo drugih, a pogotovo ne slijepoga slijeda ili svemirskih i prirodnih tijekova. Ne, nego je moj iskon drugdje, u Onome koji stvara sve iz ništa, koji poziva iz nebitka u bitak, iz nepostojanja u postojanje, koji stoji povrh svega, tko je Gospodar svega. A moji mi osjećaji, moja mi misao i biće daju naslutiti da se taj Pratemelj svega kao i mene samoga upisao poput zagonetke i tajne u moj život. Stajati u poklonstvenu stavu prema Njemu, klanjati se Njemu koji nosi mene kao zrnice zemaljskoga praha, kao

lomno i krhko biće, klanjati mu se bez ljudske sposobnosti da ga shvatim, da ga dokučim, kadar samo da ga napipam – to znači poklon, klanjanje. Poklonstveni stav stvorenja prema Stvoritelju, stav Isusa Krista prema Ocu, a ne Adama ili Prometeja koji su u buntovnu stavu prema Bogu. I dok se klanjam, svjestan sam svoga neotuđiva dostojanstva koje mi nitko ne može oduzeti. Nikakvo pravo, nikakav režim, nikakav kazamat. To mi dostojanstvo daruje taj neshvatljivi Pratemelj koji hoće da postojim na ovom planetu, koji me drži na životu.

Tko se okrene drugomu, on je raskinuo sa samoćom

Drugo o čemu govori isusovac Delp jest ljubav. Komu je ljubav tuđica, strani pojam ili

riječ, taj se zatvorio u svoj svijet, i to je najgori od svih mogućih zatvora. Što god takav čovjek izgovara, čuje on samo jeku vlastitih riječi. I što god on traži, na kraju nalazi samo sebe. To je užas samoće, užasna osamljenost. Oprjeka tomu jest biti (su)osjećajan za druge, shvatiti da postoje ljudi pokraj mene koji su poput mene, koji mi trebaju, kojima trebam. Svi mi trebamo druge, svi želimo osjetiti blizinu, toplinu, (su)nositi patnju i nevolju bližnjih. To je ljubav. Tko zaboravi sebe, tko se okrene drugomu, on je raskinuo sa samoćom, usamljenošću. Slobodan je za sebe i za druge.

I treće: Živjeti prema Božjim zapovijedima, slijediti Božji ustroj i ustav. Slijediti glas savjesti koji je glas Božji u vlastitoj duši i srcu. Glas koji je kompas na moru života.

Klanjam se jer postoji netko komu dugujem sebe i svoj život. Uvježbavam se u ljubavi jer osjećam da bez ljubavi ne mogu biti onakvim kakvim me On zamislio, On koji me je htio. I sve mi to veli: Nije svejedno kako mislim, što namjeravam, što govorim te što i kako činim. Sve što je u životu značajno slijedi stanoviti red i poredak. I taj se poredak, životni ritam prema kojemu se odvija ono što govorim i činim, taj poredak koji shvaća ozbiljno i klanjanje, poklonstveni stav kao i ljubav, ozbiljuje se u konkretnim činima dobra, izbjegavanju zla. Deset Božjih zapovijedi kao i Isusov Govor na gori miljokazi su za ispravno djelovanje, za sretan i uspio život u društvu.

Samo klanjatelj, ljubitelj i činitelj dobra jest čovjek u punom smislu riječi; on

"Htio bih da shvatiš ono što sam ti nakanio reći: naime, htio bih da u svome životu umnožiš Božju slavu i klanjanje Bogu. Htio bih da sa svoje strane pomogneš da ljudi žive u slobodi prema Božjem zakonu i u Božjoj slobodi te da mogu biti ljudi. Slobodan i za život sposoban jest samo onaj tko se klanja, tko ljubi, tko živi sukladno Božjemu zakonu". (Alfred Delp)

je slobodan i za život sposoban. Tko ide kroz život otvorenih očiju i budnih osjetila

zna iz iskustva da onaj mučenik ima pravo. Odnosno, ako stvari pogledamo s druge strane, pitamo se: Odakle toliko nečovještva u svijetu, odakle toliko propalih i bankrotiranih pojedinaca, odakle toliko životnih olupina na sve strane? Odakle ovoliko more bijede, toliki ratovi koji zahvaćaju čitave narode i brišu ih s lica zemlje? Odakle ovoliko broj suvremenih nasilnih diktatura iz raznih medija koje čovjeka u konačnici raščovječuju, koje mu ne dopuštaju biti čovjekom? Odakle kod mnogih nesposobnost da se suoče sa životom, pa ni da učine ono bitno u svome životu?

Jasni orijentiri na moru života

Dakako, prije nego pokušamo bilo što drugima ponuditi ili protumačiti, zašto im se ovo ili ono dogodilo, bilo bi najbolje da pogledamo sami na sebe i u sebe. Da sebe ispitamo: Komu ili čemu se klanjamo? Je li to Bog, je li to Isus Krist? Marija nas na to poziva i ovdje u Međugorju. Što je s našom ljubavlju? Jesmo li osobe ljubavi, sretne zbog svih s kojima se susrećemo, koje prihvaćamo, koje ovdje kao hodočasnike dočekujemo? Što je s Božjim zakonom u našim životima? Koliko grijeha u vlastitom životu, koliko javnih ili tajnih izdaja, zakanja, zaborava, koliko uskraćivanja Bogu i bližnjemu? Do koje smo mjere u ovoj vrevi izgubili sami sebe i svoju dušu? U kojoj smo mjeri robovi svojih prohtjeva, požuda, strasti, pohlepe? Kako izići na kraj s hobotnicama koje nas svojim kracima spuštavaju i ne dopuštaju nam uhvatiti se ukloštac sa životom? Dok se tako pitamo, kao da i nesvjesno znamo ili slutimo kako postoji i druga strana medalje. Dobro je biti toga svjestan na početku jedne nove godine kako bismo mogli imati jasne orijentire, kompas i sigurnu *navigaciju* na moru ovoga života. Makar je daleko lakše činiti zlo u životu, ipak se jedino dobro isplati. I za nj se isplati živjeti i položiti svoj život.

Molim da u vašim srcima prevlada božanski mir

Isus svojim daje i ostavlja „svoj mir“. Mir je veliki dar Božji. Mir (hebr. *šalom*) koji Isus daje i ostavlja svojim znatno je više nego onaj mir o kojemu se danas toliko govori, mir kao odsustvo rata. Isusov je mir, u biblijskom smislu, ispunjeni život, spasenje, duhovno bogatstvo, čista savjest, tjelesno i duhovno zdravlje. Takav nam mir, koji se razlikuje od mira o kojemu svijet govori i kojega priželjkuje, može dati samo Uskrsli.

vlč. Adalbert Rebić

U ovo burno i nemirno vrijeme Gospa nam donosi mir, onaj mir koji nam je Isus donio, mir koji nam samo Bog može udijeliti. To je mir koji su nam preko pastira zaželjeli anđeli pjevajući na pastirskom polju: „Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!“ (Lk 2,14).

Isus svojim daje i ostavlja „svoj mir“. Mir je veliki dar Božji. Mir (hebr. *šalom*) koji Isus daje i ostavlja svojim znatno je više nego onaj mir o kojemu se danas toliko govori, mir kao odsustvo rata. Isusov je mir, u biblijskom smislu, ispunjeni život, spasenje, duhovno bogatstvo, čista savjest, tjelesno i duhovno zdravlje. Takav nam mir, koji se razlikuje od mira o kojemu svijet govori i kojega priželjkuje, može dati samo Uskrsli. Isusov mir nije onaj „mir“ koji svijet može dati, ostvariti na zemlji. Mir, u smislu spasenja, koji nam Isus daje već sada postat će jednom za sve nas savršeni mir, mir u punini, mir u savršenom dioništvu u Očevoj slavi. Taj mir, mesijanski mir koji Isus daje, ne će se ostvariti odmah. Za nj treba, s naše strane, mnogo vremena, mnogo našeg rada, truda i solidarnosti.

Mir Božji, mir Kristov

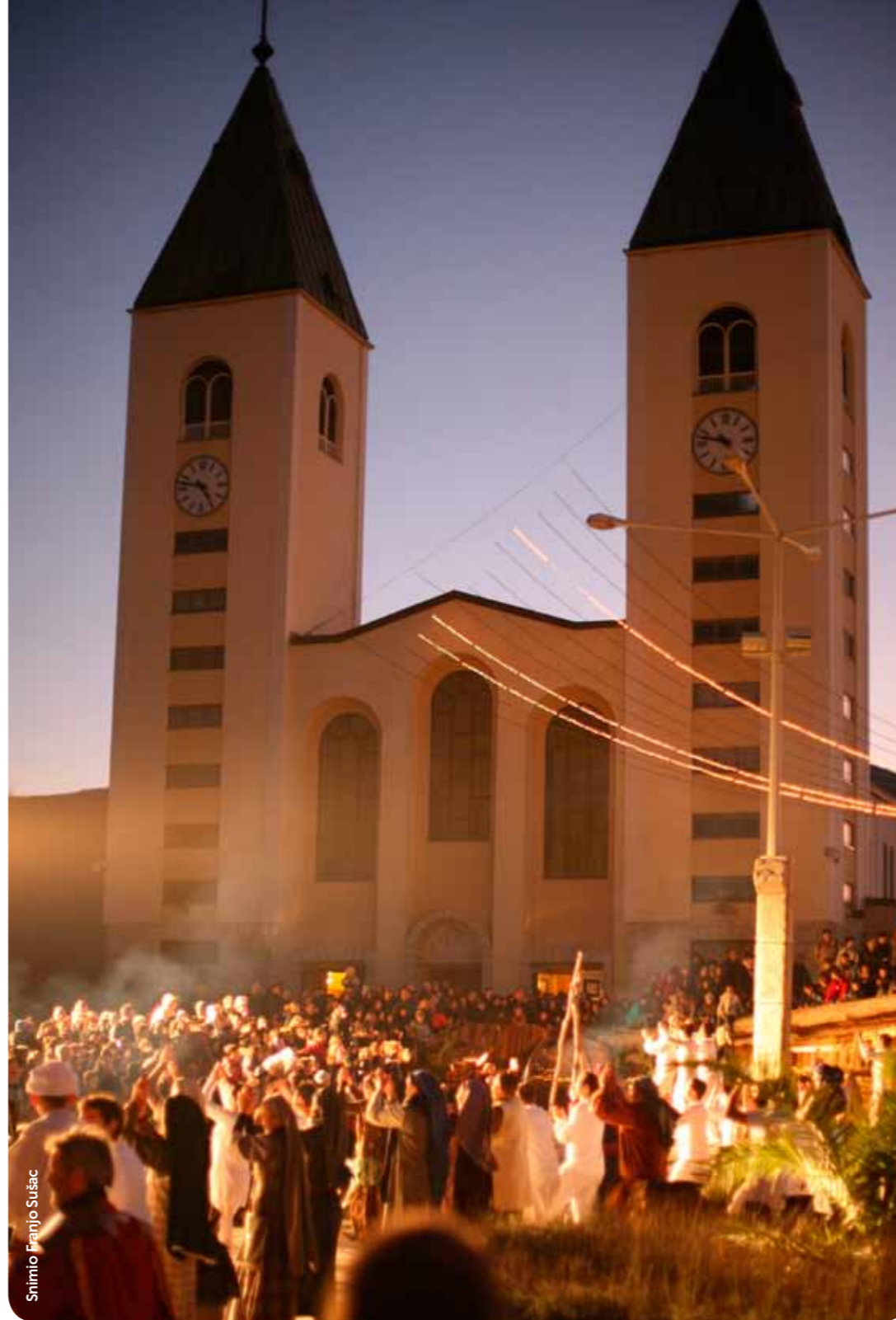
Biblija razlikuje Božji mir i svjetovni mir. Božji mir je „mir koji je iznad svakog razuma“ (Fil 4,7), plod je Duha Svetoga (Gal 5,22) i ne može se postići vlastitom silom. Taj mir može osjetiti samo onaj čovjek koji se Bogu odaziva, straši se svojih grijeha, čini pokoru i po vjeri u Isusa Krista i po njegovoj žrtvi na križu dobiva oprostjenje grijeha. Božji je mir načelno i ponajprije mir s Bogom – a to znači: čovjek treba poduzeti sve

da Boga, kojega je od sebe otjerao, ponovno k sebi privuče. Tu misao ističe već apostol Pavao kad piše: „Opravdani dakle vjerom, u miru smo s Bogom po Gospodinu našem Isusu Kristu“ (Rim 5,1). I na drugom mjestu: „Jer svidjelo se Bogu u njemu nastaniti svu Puninu i po njemu – uspostavivši mir krvlju križa njegova – izmiriti sa sobom sve, bilo na zemlji, bilo na nebesima“ (Kol 5,19-20).

Mir koji Bog daruje isijava poput sunčanih zraka – u životu kršćanina i širom svijeta. A ipak, on nije istovjetan sa svjetovnim mirom. Isus Krist je sam jasno istakao ovu razliku, kad je rekao: „Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje“ (Iv 14,27).

Svjetovni ili svjetski mir je, naime, politički mir. On se postiže ugovorima, savezima i dogovorima o prekidu vatre. Njega stvaraju ljudi koji najvećim dijelom nisu iskusili nikakvo pomirenje s Bogom i kojima preostaje samo pouzdanje u svoju dobru volju i u dobru volju drugih. A budući da, kako Biblija realno zaključuje, ljudsko srce po svojoj naravi nije dobro, nego „su čovječje misli od njegova početka opake“ (Post 8,21; usp. Ps 51,7; Rim 3,9-20), ne može takav svjetovni mir nikad biti trajan a još manje vječan, nego uvijek samo privremen do pojave sljedeće agresije. To vrijedi i onda kada razdoblja mira mogu relativno dugo trajati, kao kod nas u središnjoj Europi nakon Drugog svjetskog rata. U proroku Izaiji čitamo: „Nema mira opakima!“ (Iz 48,22). Oni nemaju trajnog mira, vječnog mira, jer takav mir može udijeliti samo Bog.

Dakako, ova spoznaja nipošto ne poništava ljudska nastojanja oko uspostave političkog mira. On je bitan i nužan za suživot ljudi

Snimio Franjo Sušac

– sučelice velikim prijetnjama u svijetu – danas više nego ikada ranije. Njemu, međutim, treba dati pravo mjesto u povijesti spasenja. Svjetovni mir nije posljednji cilj, nego samo preduvjet za istinski mir. Svjetovni mir je bitan preduvjet za miran suživot građana u poretku ovog prolaznog svijeta, „jer – prolazi obličje ovoga svijeta“ (1 Kor 7,31). Posljednji cilj našeg stremljenja oko uspostave Božjeg mira je ponovni dolazak Isusa Krista, koji će u posve novom svijetu s neizmjernim mnoštvom svojih izabranika stvoriti vječno kraljevstvo mira.

Posljednja vremena

No dok Isus ponovno ne dođe u slavi i ne uspostavi svoje kraljevstvo mira, dogodit će se strašni događaji (usp. Otk 6,4). Narod će ustati protiv naroda, čut će se za strašne ratove i za glasove o ratovima, bit će gladi i potresa po raznim mjestima. Razmahat će se bezakonje i ohladnjeti ljubav mnogih (usp. Mt 24,6s). Ali to će biti tek početak strašnih događaja. To još nije kraj. Kraj će doći tek onda kad se pojavi Antikrist, eshatološki, sotonski vladar svijeta. Za kratko vrijeme osigurat će on mir svijetu. Svoj mir

Konačno, Bog će posvema zavladati svijetom. Postavit će Krista na prijestolje, s kojega će Krist vladati nad svima koji su po krštenju na poseban način pozvani i ljubljani, nad svima koji ga priznaju svojim Otkupiteljem, Vođom i Vladarom.

Ljudi će, izmučeni svjetskim katastrofama i primamljeni njegovom promidžbom, pasti pod njegovu vlast. Raširit će svoju vlast nad narodima, plemenima i jezicima, stvoriti globalni mentalitet, globalnu religiju koja će se usredotočiti na nj kao vladara svijeta i novo religijsko središte (usp. Otk 13). Otk 17 proriče vladavinu „deset kraljeva“, kojima će za kratko vrijeme Antikrist dati svu vlast nad ljudima: „...deset je kraljeva; oni još ne primiše kraljevstva, ali će – samo za jedan sat – primiti vlast kao kraljevi zajedno sa Zvijeri. Jedne su misli: svu svoju silu i vlast predati Zvijeri. Ratovat će protiv Jaganjca, ali će ih pobijediti Jaganjac – i njegovi pozvanici, izabranici, vjernici – jer on je Gospodar gospodara i Kralj kraljeva“ (Otk 17, 12-14).

Ali će ih pobijediti Jaganjac! „Doista po čovjeku smrt, po Čovjeku i uskrsnuće od mrtvih! Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi biti oživljeni. Ali svatko u svom redu: prvina Krist, a zatim koji su Kristovi, o njegovu Dolasku; potom – svršetak, kad preda kraljevstvo Bogu i Ocu, pošto obeskrjepi svako Vrhovništvo, svaku Vlast i Silu. Doista, on treba da kraljuje dok ne podloži sve neprijatelje pod noge svoje. Kao posljednji neprijatelj bit će obeskrjepljena Smrt jer sve podloži nogama njegovim. A kad veli: Sve je podloženo, jasno – sve osim Onoga koji mu je sve podložio. I kad mu sve bude podloženo, tada će se i on sam, Sin, podložiti Onomu koji je njemu sve podložio da Bog bude sve u svemu“ (1 Kor 15,21-28).

Povijest svijeta ubrzano ide svome kraju

Kad danas u svjetlu ovih biblijskih proroštva promatramo suvremenu povijest, onda smijemo zaključiti da povijest svijeta ubrzano ide svome kraju. Svijet hrli prema vladavini Antikrista. Pavao sljedećim riječima opisuje vrijeme prije Isusova dolaska: „A što se tiče Dolaska Gospodina našega Isusa Krista i našeg okupljanja oko njega, molimo vas, braćo: ne dajte se brzo pokolebati u svom shvaćanju niti uznemiriti ni nekim duhom, ni nekom riječju, ni nekim tobo-

že našim pismom, kao da će sada Dan Gospodnji. Neka vas nitko ne zavede ni na koji način. – Jer ako prije ne dođe onaj otpad i ne otkrije se Čovjek bezakonja, Sin propasti, Protivnik, onaj koji uzdiže sebe protiv svega što se zove Bog ili svetinja, dotle da i u Božji hram zasjedne gradeći se Bogom... Doista, otajstvo bezakonja već je na djelu, samo ima tko da ga sada zadržava dok ne bude uklonjen. Tada će se otkriti Bezakonnik. Njega će Gospodin Isus pogubiti dahom usta i uništiti pojavkom Dolaska svoga – njega koji djelovanjem Sotoninim dolazi sa svom silom, lažnim znamenjima i čudesima i sa svim nepravednim zavaravanjem onih koji propadaju poradi toga što ne prihvatite ljubavi prema istini da bi se spasili. I zato im Bog šalje djelovanje zavodničko da povjeruju laži te budu osuđeni svi koji nisu povjerovali istini, nego su se odlučili za nepravednost“ (2 Sol 2,1-15).

U novije su vrijeme nastupili mnogi antikristi – Staljin, Hitler i mnogi drugi s njima – preteče Antikrista, koji su progonili Židove, kršćane i poštene ljude, ljude dobre volje koji su se borili protiv zla.

Antikristi će ratovati protiv Jaganjca, „ali će ih pobijediti Jaganjac – i njegovi pozvanici, izabranici, vjernici – jer on je Gospodar gospodara i Kralj kraljeva“ (Otk 17,14). Na kraju će Krist pobijediti. I kad se samo od sebe sruši lažno, sotonско kraljevstvo mira (Otk 19,20), tada će Isus Krist uspostaviti novo, vječno kraljevstvo mira. Opisuje to Ivan u svome Otkrivenju, u 20., 21. i 22. poglavlju. Na kraju će Bog uhittiti Sotonu, Antikrista, svezati ga i baciti ga u ponor. Konačno, Bog će posvema zavladati svijetom. Postavit će Krista na prijestolje, s kojega će Krist vladati nad svima koji su po krštenju na poseban način pozvani i ljubljani, nad svima koji ga priznaju svojim Otkupiteljem, Vođom i Vladarom.

I zato nam danas Gospa nosi u svom naručju svog sina Isusa da nam on da svoj mir. Gospa nas moli: „Molite, dječice, i svjedočite, kako bi u svakom srcu prevladao ne ljudski nego Božanski mir koji ne može nitko uništiti. To je onaj mir u srcu koji Bog daje onima koje ljubi“.

Bitne značajke međugorske duhovnosti – međugorske poruke (I.)

Ne ulazeći u razloge zašto je Međugorje nekima još uvijek neprihvatljivo i ne upuštajući se u nagađanja oko rezultata rada aktualne Komisije, trideset godina njegova trajanja zaslužuje dužno poštovanje i ozbiljan osvrt na ono što je Međugorje danas u očima ljudi koji traže Boga u svijetu koji je bitno obilježen „Božjom odsutnošću“ ili, još konkretnije, „kriзом Boga“.

fra Ivan Dugandžić

Međugorje između prihvaćanja i protivljenja

Prije pola godine Međugorje je zakoračilo u četvrto desetljeće svoga trajanja. Na 24. lipnja sad već davne 1981. godine šestero djece iz Bijakovića ponad svojih kuća na Podbrđu doživjelo je iznenadan susret koji će odrediti ne samo njihov život nego i budućnost njihova sela i župe Međugorje. Njihova tvrdnja da su vidjeli Gospu, zahvaljujući suvremenim medijima, brzinom svjetlosti obilazi svijet i već doskora postaje fenomen planetarnih razmjera.

Potaknuti Gospinim porukama što ih u njezino ime prenose djeca vidioci, ljudi iz cijeloga svijeta hrle u Međugorje, jedni tražeći duhovnu pomoć i utjehu, drugi iz puke znatiželje, a treći s namjerom da sve to raskrinkaju kao veliku prijevaru. Tako je ostalo do danas. Iako je ovih trideset godina Međugorje urodilo bogatim duhovnim plodovima, iako su se mnogi znatiželjnici i skeptici u međuvremenu prometnuli u svjedoke vlastitog obraćenja, mnogima to još uvijek nije dovoljno pa ostaju uporni u svome odbijanju.

Dok je medicina u više navrata potvrdila da su vidioci i duševno i tjelesno zdravi, još uvijek je mnogo onih koji im bez imalo griznje savjesta lijepe etikete svih mogućih duševnih bolesti. Dok dobronamjerni ljudi ističu požrtvovan pastoralni rad franjevac u Međugorju, za neke je to sve u službi ostvarenja nečasnih ciljeva. Dok objektivan promatrač u Međugorju otkriva snažno duhovno ozračje kakvog nema ni u jednom drugom svetištu, još uvijek ima

onih koji u tome vide samo vjerski fanatizam. I nakon trideset godina Međugorja čini se da su ti stavovi nepomirljivi.

Čovjekov otpor Bogu

Ako pogledamo svjedočanstvo Biblije o Božjem djelovanju u svijetu, otkrit ćemo da u svakom suprotstavljenom stavu prema Međugorju zapravo nema ništa neobično. Božja riječ je uvijek nailazila i na prihvaćanje i na odbijanje. I to u većoj mjeri na odbijanje nego prihvaćanje. To ne vrijedi samo za starozavjetne proroke već u još većoj mjeri i za Isusa. Dok je za jedne njegovo učenje i ozdravljenje opsjednuta čovjeka „nova i silna nauka“ (Mk 1,27), drugi tvrde da „uz pomoć poglavice zlih duhova izgoni zle duhove“ (3,22). Dok jedni ostavljaju sve i slijede ga (1,16-20), drugi smišljaju kako da ga ubiju (3,6). Zanimljivo, i jedni i drugi su uvjereni da to čine u Božje ime.

Štoviše, i oni koji su pošli za njim sporo se oslobađaju svojih ljudskih predodžaba i teško prihvaćaju njegove zahtjeve nasljedovanja. Najbolji primjer za to su Petrovo oduševljeno priznanje Isusa Mesijom i istodoban otpor prema ideji trpećeg Mesije (8,29-33) kao i častohlepnost sinova Zebedejevih (10,35-40). Ti odveć prizemni razlozi nasljedovanja tek će u vatri njegove muke i smrti biti do kraja pročišćeni. Tako je trajno s Božjim djelovanjem. Povijest Crkve nam svjedoči ne samo o žestokom otporu njegovu djelovanju, nego i o sukobu zemaljskih i Božjih razloga u životu ljudi koji stoje u službi Božjeg djelovanja.

Međugorje nije nikakva iznimka u tome.

Shimila Liojija Paris

Kada tu ne bi bila riječ o nečem zahtjevnom i izazovnom, na što se ne može ostati ravnodušan, teško da bi bilo tolikog otpora. A kad bi to izazovno dolazilo od ljudi a ne od Boga, trideset godina bilo bi i predugo vrijeme da se to pokaže. Ako se to nije dogodilo i ako Međugorje, unatoč svemu blatu kojim se na nj nabacuje sve više i više privlači pozornost ljudi, to je razlog više da se treba njime baviti.

Međugorje na karti suvremene duhovnosti

Bez obzira na sva osporavanja i protimbe, Međugorje je u ovih trideset godina razvilo svoju prepoznatljivu duhovnost po kojoj je postalo molitvenim središtem svijeta. Ne ulazeći u razloge zašto je Međugorje nekima još uvijek neprihvatljivo i ne upuštajući se u nagađanja oko rezultata rada aktualne Komisije, trideset godina njegova trajanja zaslužuju dužno poštovanje i ozbiljan osvrt na ono što je Međugorje danas u očima ljudi koji traže Boga u svijetu koji je bitno obilježen „Božjom odsutnošću“ (K. Rahner) ili, još konkretnije, „križom Boga“ (J. B. Metz).

Nakon trideset godina moguće je trijezno prosuđivati o toj duhovnosti i o njezinoj primjenjivosti u današnjem pastoralu Crkve. Je li to duhovnost koja privlači zanesenjake i fanatike, kako se katkada tvrdi, ili se u njoj nalaze i prepoznaju normalni i zdravi vjernici, sve do onih najkritičnijih duhova? Stoji li u njezinu središtu sama Gospa s neakvom sladunjavom marijanskom pobožnosti ili Gospa vodi Kristu i izvornim kršćanskim oblicima po-

božnosti kojima je u središtu njegovo otajstvo spasenja? U kojoj se mjeri ta duhovnost može uklopiti u prijeku potrebu Crkve za novom evangelizacijom Europe i može li se smatrati primjerenim odgovorom na izazov suvremenog ateizma?

Govoriti o međugorskoj duhovnosti ponajprije znači govoriti o međugorskim porukama iz kojih ta duhovnost crpi svoje poticaje i svoja nadahnuća. A govoriti o međugorskim porukama znači naći se pred pravom šumom Gospinim poziva, poticaja, upozorenja, pouka, što na površnijem promatrača katkada ostavlja dojam dosadnoga ponavljanja. Dugo trajanje ukazanja i velika brojnost poruka mnogima je jedna od glavnih poteškoća za prihvaćanje njihove nadnaravnosti.

Nekima je to razlog da se uopće ne upuštaju u ozbiljnije bavljenje tim za njih prejednostavnim i banalnim tekstovima, dok drugi idu još dalje, pa sve to na katkada neukusan način bagateliziraju i ironiziraju. Što reći na to? Kako na pravi način pristupiti tom ozbiljnom i po sebi delikatnom pitanju? Treba li u tom dugom vremenskom trajanju i obilju poruka gledati nepremostive poteškoće s obzirom na pitanje nadnaravnosti ili je možda, posve suprotno, uputno u tome gledati ozbiljnost trenutka povijesti čovječanstva i Crkve te pokušaj Neba da tu povijest pravilno usmjeri? Odgovor na to pitanje moguće je naći samo u porukama. A za to je potrebno osloboditi se apriorne opterećenosti njihovom brojnošću, usredotočiti se na njihov sadržaj i tragati za njihovom unutarnjom dinamikom u ko-

Zaborav Marije ima posljedice i po duhovnost kršćanskih vjernika. Time nestaje duha poniznog služenja i neprimjetnog života za druge, a buja karijerizam u Crkvi. Vjeru bez zadnje sigurnosti, posve oslonjenu na Boga i njegovu riječ, nitko ne može vjerniku približiti kao Marija.

joj je jedino moguće prepoznati i njihov pravi smisao.

Gospino ukazanje i život Crkve

Unatoč u katoličkoj teologiji općeprihvaćene teološke mogućnosti Gospina ukazanja, suvremena teološka literatura jasno svjedoči o tome kako mnogi današnji teolozi zaziru od govora o marijanskim ukazanjima koja su baš u posljednjem stoljeću daleko najbrojnija u cijeloj povijesti Crkve. Njemački mariolog Wolfgang Beinert, obrađujući temu ukazanja navodi broj od 918 Gospinih ukazanja u povijesti Crkve, od čega čak 427 samo u prošlom, to jest 20. stoljeću. Ipak, njihov odjek u teološkoj literaturi gotovo je zanemariv, jer je većina tih ukazanja proglašena nenadnaravnim i tako jednostavno odbačena. A i ona koja se smatraju autentičnim smještaju se u područje privatnih objava, pa samim time nisu predmet nekog većeg zanimanja teologije.

No nisu danas u pitanju samo Gospina ukazanja. Teološki govor o Mariji općenito u novije vrijeme u teologiji ima tek rubno značenje. Tako je, primjerice, u udžbenicima dogmatske teologije nekoliko posljednjih stoljeća mariologija vrlo škrto ili nikako zastupljena, što ima negativnu posljednicu za mjesto i ulogu Isusove majke u životu Crkve. Njemački teolog i psihoterapeut Jörg Müller, polazeći od današnjeg duhovnog stanja u Crkvi i svijetu, sa žaljenjem konstatira: „To što je teologija područje privatnih objava, ali i demonologije već odavno zanemarila, sad joj se osvećuje. Nitko pravo ne zna kako se s time nositi“. I dok se na sve rašireniju pojavu demonologije nastoji odgovoriti reformom starog obreda egzorcizma i imenovanjem egzorcista po biskupijama, pitanje ukazanja još uvijek čeka primjerenije mjesto u životu Crkve i njezinoj teologiji.

Zaborav Marije ima posljedice i po duhovnost kršćanskih vjernika. Time nestaje duha poniznog služenja i neprimjetnog života za druge, a buja karijerizam u Crkvi. Vjeru bez zadnje sigurnosti, posve oslonjenu na Boga i njegovu riječ, nitko ne može vjerniku približiti kao Marija. Bez Marije osiromašeno je iskustvo kršćanskog života, a time i teologija. Umjesto da bude teorija bogatog iskustva

Boga u Crkvi, teologija se često pretvara u praznu teoriju o dogmi i tradiciji ili pak sociološki analizira uglavnom negativne pojave crkvene prakse, izračunavajući u postotcima kako trajno opada broj vjernika koji primaju sakramente i pohađaju Misu, kako je u porastu broj rastava braka, kako sve više ljudi istupa iz Crkve i sl. Takva teologija samo govori o nemoći Crkve da bilo što promijeni.

Marijina proročka uloga

Bez obzira na to što su Gospina ukazanja svrstana u područje privatnih objava, sve je veći broj teologa koji ih drže vrijednim proročkim glasom u Crkvi. To ima svoj temelj u Gospinoj jedincatoj ulozi majke Spasitelja ljudskog roda. Rečenica iz njezina hvalospjeva: „odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom“ (Lk 1,48) govori da ona nije samo majka očekivanog Mesije (1,31-33), već i prva i najbolja tu-mačiteljica njegova djela spasenja.

Njezinu proročku ulogu u Novom zavjetu moguće je usporediti s ulogom proroka u Starome zavjetu. Kad je ušao u obećanu zemlju, Izrael je imao potpunu objavu sa Sinaja, Toru, propise o Svetištu i kultu. Ipak, to se pokazalo nedostatnim za život naroda u novonastalim okolnostima kroz koje je narod prolazio. Duskora će se pojaviti prvi proroci, a onda sve brojniji, koji će narod trajno podsjećati na savez s Bogom i opominjati ga u Božje ime. Biblija, naime, ne svjedoči o čovjekovu traženju Boga, nego o Božjoj brizi za čovjeka.

Ulogu starozavjetnih proroka u Crkvi preuzela je Marija, kako proizlazi iz spomenute rečenice njezina hvalospjeva. Cijeli njezin život podsjeća na život proroka: snagom Duha Božjega podlaže se njegovoj Riječi i posreduje je ljudima. A to je slično poslanju i ulozi proroka. Štoviše, Marija je iskusila i njihovo neprihvaćanje od naroda, pragon i trpljenje zbog vlastitog poslanja, dijeleći sudbinu Sina. Ipak, u jednome se Marija bitno razlikuje od proroka: oni su svoje poslanje završili, a ona je voljom svoga Sina trajno prisutna u njegovoj Crkvi (usp. Iv 19,25-27), u kojoj nije, takoreći, privatna osoba, nego svoju proročku službu dalje živo nastavlja, sudjelujući u sudbini Crkve.

Osjetio sam da ovdje ima nešto dublje, veće, neprotumačivo

Uz to što je napisao brojne knjige, fra Slavko je uvijek bio spreman i na razgovor za medije. Razgovor koji donosimo nastao je 1997. godine.

Razgovarao Krešo Šego

Fra Slavko, već ste petnaest godina u župi Međugorje, gotovo od početka ukazanja. Kako ste, kao već zreo svećenik, doživjeli ukazanje?

Kad su ukazanja počela, u lipnju 1981., upravo sam završavao posljediplomski studij u Freiburgu (Njemačka), promovirajući na freiburškom sveučilištu religijsku pedagogiju. Kad sam prvi put čuo za ukazanja, nisam se mnogo zanimao. Pomislio sam da je sve moguće, ali sam imao i previše posla oko svoje radnje i ispita, te se nisam više time bavio. Pratio sam iz tiska ono što se događalo, posebno kad su počeli progoni i zatvaranja. Razgovarajući od vremena do vremena s osobama koje sam poznavao, izgledalo mi je sve uvjerljivo, ali se zaista time nisam više bavio. Kad sam jednome svom profesoru, Blemeru, i njegovu asistentu pričao ono što sam čuo, nasmijali su se i rekli mi da će mi biti teško sve to povjerovati nakon studija na njemačkom sveučilištu.

Što je bilo odlučujuće da ste se opredijelili za rad s hodočasnici u župi Međugorje?

Nakon promocije, imao sam nešto slobodna vremena i zamolio sam ondašnjeg provincijala da mi dopusti pomoći župnom osoblju u Međugorju, koje je imalo i previše posla pa su uveče fratri dolazili pomagati ispovijedaati. Prvi sam put u međugorskoj crkvi slavio sv. Misu 9. siječnja 1982. Odmah sam iskoristio priliku i razgovarao s vidiocima. Dvije su mi se činjenice usjekle duboko u dušu.

U svome sam se studiju, između ostalog, bavio različitim odgojnim uzorima i istraživao njihove načine rada s odraslima. Svi su oni imali isti problem: Kako motivirati vjernike da se pokrenu? To je i najteži dio posla u pastoralnom radu, jer kad je netko jednom pokrenut, onda je spreman surađivati. Ovdje sam otkrio motiviranost koju nisam mogao protumačiti ničim ljudskim, ni svjedočanstvima vidjelaca, niti propovijedima svećenika. Osjetio sam da ima nešto drugo, dublje, veće, neprotumačivo.

U susretu s vidiocima očekivao sam nešto posve drugo. Očekivao sam da će me svi pokušati uvjeriti da je istina ono što govore. No sve je bilo i previše jednostavno, rekli su što su ima-

li i tu je sve završilo. Imali su poruku, i ništa više. Osjećali su se dužnima reći je, a što se dalje događa, tko vjeruje, tko ne vjeruje, tko moli a tko ne moli, nije ih toliko zanimalo, niti su me pitali jesam li ja povjerovao. Budući da sam završio i jednu psihoterapijsku školu, njihovo sam ponašanje, jednostavnost i nenametljivost uspoređivao, primjerice, s osobama koje su zbog duševne bolesti uvjerenе da čuju neki glas ili vide nešto. Vidioci su djelovali posve drugačije. Zato sam nakon nekoliko mjeseci, u rujnu 1982., objavio jednu malu studiju s naslovom *Psihološko-pedagoški pristup skupini vidjelaca*, i pronašao razloge da im se može vjerovati, što se poslije potvrdilo drugim znanstvenim istraživanjima. I tako sam, zapravo ne potpuno svjesno i namjerno, počeo raditi i djelovati u Međugorju, posebno s hodočasnici, a koliko sam mogao i u župi.

Dostatno smo udaljeni od početka ukazanja, pa bi se moglo govoriti o nji-

hovu utjecaju ne samo na vjernički život u hrvatskom narodu, nego i u svijetu. Kako su dakle ukazanja prihvaćena i kako su poruke utjecale na ljude?

Zacijelo se utjecaj Međugorja na ljude ne će moći nikada dostatno opisati. Jer tko će ikada moći saznati što su stotine tisuća u ispovijedima, na brdima, na Misi i klanjanju doživjele, a to je ono glavno. Izvana gledano, međugorska su ukazanja prihvaćena i donose svoje plodove u cijelom svijetu. Ovdje mi pada na pamet izjava pok. biskupa Badurine, koji je bio član komisije o Međugorju, koju je iznio po sjećanju general trećoredaca. General veli da mu je na pitanje o Međugorju mons. Badurina odgovorio: Svugdje se evanđelje propovijeda, a u Međugorju se sluša!

Najčešće se govori o plodovima Međugorja. Koji su, po Vama, bitni plodovi Međugorja?

Mnogi su počeli ozbiljnije moliti, mnogi su pronašli vjeru, mnogi se, posebno sa Zapada, vraćaju u krilo Crkve nakon što su je bili napustili, sve je više obraćanja na katoličku vjeru kršćana drugih Crkava, primjerice protestanata i anglikanaca. Već se i u posebnim studijama o Međugorju priznaje da je međugorska poruka, kao ni jedna do sada, vratila svijest o potrebi posta i mnogi ljudi poste. Mogu reći da osobno, već nekoliko godina, organiziram tjedne posta. Prošle ih je godine bilo preko dvadeset. Skupine i do pedeset ljudi dolaze i sudjeluju na ovim tjednima i uče postiti.

O posebnom plodu međugorskih događanja na svoj je način posvjedočio bečki nadbiskup Schönborn, kad je izjavio da su dvije trećine njegovih mladih svećenika i sjemeništara dobili zvanje u Međugorju.

Što Međugorje izdvaja, razlikuje od ostalih sličnih mjesta u svijetu?

Sva su marijanska svetišta mjesta molitve i ispovijedi, obraćanja i ozdravljenja, ali je Međugorje sada aktualno. Ono se događa. Svjedoče se može susresti, slušati ih, s njima razgovarati, i to je svakako zanimljivo. Svježije je i to ljude privlači. Vjerujem da ne ću pretjerati ako kažem da je Međugorje posebno i po otporima na koje je naišlo. Sjetimo se svih pokušaja ondašnje komunističke vlasti da spriječi i zaustavi rijeke hodočasnika, preplaši vidioco stavljajući njih i njihove obitelji pod posebne pritiske. Ni otpor crkvene vlasti ne zaostaje ni za jednim otporom do sada poznatih i priznatih ukazanja, a uglavnom su sva popraćena sličnim otporom. Mislim također da je danas svima jasno, da je poziv na post i molitvu, upućen još 1981. – koji kaže da se tako mogu zaustaviti i ratovi – prava proročka poruka. Možemo misliti što hoćemo, ali rat je došao. Rat nije došao zato što se Gospa ukazala, nego se Gospa ukazala kao Kraljica Mira da nas upozori, upravo onako kako su to činili proroci kroz cijelu povijest spasenja. Znam da su oni koji je nisu prihvatili znali i zlorado upitati: A gdje vam je Kraljica Mira, zašto ne zaustavi rat?! Znam da sam jednom od njih rekao: Kaži mi ti najprije koliko si dana molio i postio da ne dođe do rata, nakon što nas je ona jasno pozvala! Zacijelo ćemo još bolje kasnije shvatiti posebno značenje Međugorja, kad se otkriju sve paralele s papinskim uputama za konac drugog tisućljeća. Ono što Papa traži od svih kao pripremu za novo tisućljeće, to se u Međugorju, rekao bih, počelo na vrijeme tražiti. Program Marijanske godine 1987./88., i programi Marijanskih vremena u Međugorju krenuli su s prvim danom ukazanja.

Posjetili ste velik broj zemalja, od gotovo svih europskih do Južne Koreje, Kine, zemalja Afrike i Južne Amerike,

Međugorje je poziv na život po Bogu, na život ljubavi i mira. Oni koji su ga prihvatili znaju da je mir moguć i da se isplati činiti sve za mir.

te SAD i Kanade. Što u takvim susretima od vas i vidjelaca očekuju brojni sudionici? Što ih najviše zanima, odnosno što ih motivira da napuste svoje dnevne poslove i obveze i prisustvuju takvim susretima?

Veliko je mnoštvo uvijek nazočno na takvim susretima. To su uglavnom molitveni susreti kao što se održavaju svakodnevno u Međugorju: krunica, Misa, klanjanje, molitva za ozdravljenje i svjedočanstvo o porukama. Ljudi osjete mir, uglavnom dobiju duboko iskustvo molitve, osjete blizinu Božju i to ljudi danas traže. A ipak je tajna Božje milosti. Nijedan od nas svećenika ne nudi ništa posebno u smislu nekih karizmatičkih susreta, primjerice kao Tardif ili drugi, nego samo ono što je već svima poznato ali se na nov način doživljava. Ipak je najbolje reći ono što je Gospa rekla u poruci od kolovoza 1997.: Ovo je vrijeme milosti, ali vi to ne razumijete. Bog u ovo vrijeme duhovnog mrtvila šalje Gospu, a ona se opet služi nama ljudima.

Međugorje je prije ukazanja bilo jedna obična, mala, nepoznata župa. Danas je središte hodočasničkog života ljudi iz cijeloga svijeta. Nema jezika i rase koji se ovdje ne mogu susresti. Posve očekivano pitanje jest: Što je Međugorje značilo za hrvatski narod u trenutku i u tijeku agresije na nj? Kakve su bile reakcije hodočasnika iz svijeta?

Uvjeran sam da nismo zaboravili koliko je bilo nerazumijevanja za hrvatsko pitanje u svijetu među političarima, diplomatima, novinarima, koje još i danas doživljavamo. A što se tiče hodočasnika, bili su pravi veleposlanici u svijetu i zagovarali nas na svim razinama. Osobno sam u njihovu razumijevanju i spremnosti pomoći nam prepoznao drugo radostno otajstvo. Kao što je Marija kod Navještenja saznala da njezina rodica Elizabeta treba njezinu nazočnost i pomoć, odmah je pošla. Hodočasnici su prvih deset godina s nama povjerovali u „navještenje“, a onda su saznali za naše muke i stradanja i pomagali. Nemoguće je nabrojiti pojedince i skupine koji su se najprije odazvali na poziv na molitvu, a onda neumorno skupljali i donosili

pomoć. Upravo ovih dana ovdje je gđa Schnall iz Njemačke, koja je do sada za kumstva skupila i predala Fondu za djecu poginulih branitelja ni manje ni više nego milijun njemačkih maraka. A koliko je pomoći došlo u hrani, koliko tehničke i medicinske robe! Moramo biti i ovdje na poseban način zahvalni Gospi što ih je odgojila i nadahnula na darežljivost.

Jeste li na novi, drukčiji način Vi osobno doživljavali poruke Kraljice Mira nakon što je počeo rat?

Uvidio sam proročki poziv Međugorja i time ponovno shvatio svu ozbiljnost Gospinih poruka. Govoreći hodočasnici o poruci „molite i postite, jer molitvom i postom možete zaustaviti i ratove“, nikada nisam mislio na klasični rat, a pogotovo ne na rat kod nas. Uvijek sam govorio da je rat tamo gdje se život uništava te sam onda govorio, primjerice, o pobačaju, drogi i sličnim načinima ubijanja čovjeka i zdravlja... Mislim da svi imamo razloga na nov, ozbiljniji način pristupati ovim porukama.

Je li se i u kojem smislu promijenio život u našem mjestu u odnosu na predratno vrijeme? Odnosno, koje su bitne značajke toga života danas?

Što se tiče našega rada ovdje, on je ostao isti. Naši su molitveni programi u crkvi svaku večer, te klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu, ispovijedanje i slavljenje Mise, odlasci na Križevac i Podbrdo, predavanja hodočasnici. I tako iz dana u dan. U programu hodočasnika također je susret barem s jednim od vidjelaca. Problem su nam sada više nego prije rata prostori u kojima možemo susretati ljude, ali dobrom voljom će se i tu naći rješenje.

Autor ste brojnih knjiga nastalih na iskustvima Međugorja. Sudeći prema broju izdanja i doživljenim prijevodi-ma, jedan ste od najcitiranijih i najprevođenijih hrvatskih pisaca. Govoreći s tog motrišta, koliko knjige doprinose širenju međugorskih poruka?

Ja nisam pisac u nekom doslovnom smislu riječi niti imam nekakve sklonosti prema pisanju. Ove su knjige nastajale s Gospinim porukama, koje sam htio na jednostavan način približiti hodočasniku. Iz samih se naslova to može vidjeti: Molite srcem, Daj mi svoje ranjeno srce (o ispovijedi), Slavite Misu srcem, U školi ljubavi, Klanjajte se mome Sinu srcem, zatim S Isusom i Marijom uz Golgotu do uskrsnuća, o postu, te knjiga objavljenih razgovora koje sam vodio s ljudima koji su ovamo dolazili i mogli svjedočiti o posebnim iskustvima. Čuo sam često od hodoča-

nastavak na 30 str. ►

Međugorje – mjesto susreta s Bogom u molitvi (XI.)

Kruh naš svagdanji daj nam danas

Pod kruhom svagdanjim podrazumijevamo sve što uzdržava tjelesni život. Kruh je simbol života, ne samo hrane nego i odjeće, zraka i zdravlja uopće. Život je danas jako ugrožen. Mnogi su gladni. Zato nas molitva Očenaša uči da molimo Gospodina za kruh svagdanji. To znači da ne možemo bez Boga i njegova blagoslova.

fra Petar Ljubičić

“**M**olba za kruh svagdanji znači molitvu za Božju prisutnost, jer jedino Božja prisutnost daje trajnost tijelu i duši. Stoga je molitva za kruh svagdanji zapravo molitva da Bog bude kruh od kojega živimo. To je, na neki način, nastavak molitve za kraljevstvo Božje i za volju Božju.

Molitva za kruh svagdanji ujedno je molba Bogu, da se brine za nas. Isus nas je upozorio da je svakome danu dosta njegova zla, da se stoga ne treba brinuti za sutrašnji dan. I zato je od nas tražio da se ne bojimo i ne brinemo tjeskobno, nego da živimo s povjerenjem u Boga. Naglasio je da tjeskobne brige mogu učiniti čovjeka tvrdokornim da ne čuje Božji poziv i da se ne obrati Bogu. Ništa ne udaljava toliko od Boga koliko tjeskobna briga u kojoj nemamo ni trenutka za molitvu i Božju riječ... Tjeskobna briga, neprestani rad danju i noću, nedjeljom i blagdanom, dokazuje da smo bezbožni” (Tomislav Ivančić, *A vi ovako molite*, str. 117-118).

Zato je potrebno moliti da nas Gospodin oslobodi tjeskobne brige u poslu i životu.

“Kruh naš svagdanji daj nam danas” želi nas upozoriti da će nas Bog uzdržavati onoliko koliko nam je potrebno. Isus nam ne kaže da se ne brinemo za kruh. Rekao je da se ne brinemo tjeskobno. Bog, dakle, hoće da radimo, ali da radimo u radosti i zahvalnosti prema njemu. Tada će blagosloviti naš rad i dati nam dovoljno kruha, pića i ruha.

Naš je svagdanji kruh zapravo Božja providnost. To je vrlo bitno što želimo moliti u Očenašu: svijest da se Bog za nas brine, doživljaj Božje providnosti nad nama, iskustvo Božje zaštite i brige. Kada bi nas Bog zaboravio, prestali bismo postojati. Kada se Bog ne bi za nas brinuo, kad ne bi bdio nad nama i kad nas ne bi uzdržavao, ne bismo živjeli.

Bog ljubavi darovao je čovjeku ruke da radi i razum da misli i stvara, dao mu je sposobnosti da obrađuje i preobražava zemlju. Čovjek

se, uza sve te sposobnosti, ne može spasiti. Bog mu je potreban. Molitva je pomoć kojom razgovaramo i prijateljujemo s Bogom. Zato čovjek mora raditi i mora moliti!

Izraz “danas” znači ostati uvijek uz Boga. Isus nas upozorava da se ne brinemo za sutra, jer sutra će se brinuti za sebe (usp. Mt 6,34). Moleći za današnji a ne za sutrašnji kruh, Isus nas je htio upozoriti da naš život ovisi o Bogu. Tražeći svednevice kruha, mi zapravo Boga tražimo. Molitva za svagdanji kruh pomaže nam da svaki dan susrećemo Boga i s njime razgovaramo (usp. Tomislav Ivančić, str. 119-120).

Ne smijemo zaboraviti na euharistijski kruh, koji je hrana našoj duši. Euharistija je Tijelo i Krv Kristova pod obličjem kruha i vina. Kao što tjelesni kruh liječi tijelo, tako euharistijski kruh liječi dušu. Tko blaguje taj kruh, živjet će uvijek (usp. Iv 6,58). Tko ga blaguje, ostaje u Isusu i Isus u njemu! (usp. Iv 6,56). Euharistija je vječni savez s Bogom u Krvi Kristovoj, vječno prijateljstvo s Bogom i sigurnost zaštite od neprijatelja. Euharistija je gozba vječnoga života, predokus neske stvornosti. Ona je žrtva koja stalno otkupljuje naše živote, oprašta grijeh i liječi rane duše.

Budimo uvijek s Bogom, oslanjajmo se na njegovu zaštitu, na njegovu providnost, na njegovu brigu. Zato Isus u govoru o euharistijskome kruhu kaže: “Kruh je Božji Onaj koji silazi s neba i daje život svijetu!” (Iv 6,33).

Gospa mi je pomogla da se oslobodim heroína i da se moji roditelji obrate (Nevjerojatna priča sa sretnim ishodom)

Sve je započelo tako slučajno. Priznam, slučajnosti nema. Majka mi je dala novac da nešto kupim u trgovini, no ja sam za nj kupio drogu, čime je sve započelo. To je bio početak užasnog života.

Već s četrnaest godina dospio sam u zatvor, a nakon što su me pustili, opet sam se počeo drogirati. Uvijek sam volio teška motorna vo-

zila i lijepe djevojke. Imao sam motorno vozilo i lijepu djevojku koja je više voljela moje vozilo negoli mene. Počela je sa mnom uzimati drogu. Za vrijeme naših sastanaka nikada se nisam pitao kako smo ili kakav nam je bio dan. Samo smo pitali tko od nas ima novca.

Sa sedamnaest godina otišao sam na bojišnicu. Nakon tog iskustva prvi sam put zaplakao. Bio sam osamljen, bez ijednog prijatelja i bez roditelja. Plakao sam nad sobom. Nadao sam se da ću prije umrijeti od metka negoli od droge. Plakao sam jer nisam vidio nikakve svjetle točke u budućnosti.

Poslije sam opet završio u zatvoru – ovoga puta u zatvoru za odrasle. Prvi sam se put zapitao je li to najveći domet mog života. Iako sam u dubini srca čeznuo za obitelji, u mojoj se glavi sve vrtjelo samo oko droge. A to je značilo tristo maraka na dan. Život mi se neprestano vrtio u krugu.

Nakon zatvora sjetio sam se svoga oca. On je bio komunist – nije vjerovao u Boga. Nikada nije odlazio u crkvu pa nisam bio ni kršten. Moji se roditelji nisu crkveno vjenčali. Poslije svih psihologa i liječnika roditelji se utekoše jednom svećeniku. On nam je dao adresu zajednice Cenacolo u Međugorju. Otišao sam. Vidio sam kako četrdeset mladih ljudi iz dvanaest zemalja zajedno mole. Rekao sam: „Svi su ovi ljudi. Kako molitva može promijeniti čovjeka?“ Onda sam spoznao da je molitva poput ukusna soka na stolu koji čeka i stoji, a koji nikada nisam okusio. Počeo sam kušati. Lagano ali sigurno moje se srce počelo mijenjati. Osjećao sam – sok mi pomaže.

Nikada ne ću zaboraviti prve dane u zajednici. Pogledao sam se u ogledalu i rekao: Još uvijek si onaj isti, jedino što si se malo udebljao. Ali ti si još uvijek isti. Nisam razumio da netko, ako hoće promijeniti svoj život, treba promijeniti svoje srce, dušu, način života. Nisam mogao naći nikakvih takvih promjena. Štošta sam mogao promijeniti, odjeću i slično, ali ne i svoje srce.

Onomu tko se čudi zašto je o Mariji tako malo rečeno u evanđelju, odgovara sveti Toma Vilanovski:

„Što još više tražiš? Dosta ti je da znadeš da je Majka Božja. Dosta je što o Njoj stoji napisano: od Nje se rodio Isus!“. Jest, Marijo, da Tebe zavolim, dosta mi je znati da si Ti Majka moje-ga Boga.

Jedne sam večeri došao u djevojački dom sestere Elvire, utemeljiteljice zajednice Cenacolo. Te je večeri na mojim rukama umrla jedna djevojka. Prvi put u životu plakao sam zbog nekog drugog – zbog života jedne djevojke. I otada sam počeo trpjeti kad bih vidio da netko drugi trpi, a bio sam sretan kad bih vidio smijehak na licu drugog čovjeka. Dok sam plakao zbog one djevojke, rekao sam samom sebi: Promijenio si se. Sada ne plačeš nad sobom nego nad drugima. To su bili prvi znaci po kojima sam prepoznao da se moje srce promijenilo.

Za Uskrs prije nekoliko godina primio sam sakrament krštenja u međugorskoj crkvi. To je bio neopisiv trenutak. Shvatio sam da čovjek treba poznavati Boga i molitvu. Božjom pomoću moje se srce promijenilo.

Prije nekoliko mjeseci moji su se roditelji crkveno vjenčali. Nakon trideset godina! Ja sam im bio kum. Vidite li što je Bog učinio u našem životu? Moj otac do prije četiri godine nikada nije bio u crkvi, a sada dnevno moli tri krunice! Kad me majka došla posjetiti u Međugorju, zapitao sam je: „Majko, jesi li sretna što ste ti i otac uspjeli doći na pravi put?“. Ona je odgovorila: „Kako ne bih bila sretna kad nakon deset godina ponovno mogu pogledati svoje sinu u oči!“.

Međugorje je mnogo učinilo za moj život i moju obitelj. Uz Gospinu pomoć, sve se promijenilo. Prije mnogo godina ljudi su me izbjegavali na ulici jer sam smrdio i bio prljav – ovisan o drogi. A sada odlazim sa zajednicom u Brazil kako bih se brinuo o djeci koja žive na ulici. Nisu li to čuda što ih Bog čini?

Kad sam došao u Međugorje, rekao sam da moram vidjeti Gospu na brdu. Ako je ne vidim, onda je i nema, razmišljao sam u sebi. I doista sam vidio Gospu – u sebi i u bratu čovjeku pokraj sebe. Sretan sam što mi je Bog podario oči koje vide, koje se zajedno s drugima raduju i zajedno plaču.

Svim mladima poručujem: U svakom životu postoje problemi. Nema lijekova koji bi mogli ozdraviti našu prošlost! Možeš uzeti bilo koju tabletu, tvoja prošlost i tvoji problemi i nadalje ostaju. Ne smijemo ih potiskivati. Vrijedi samo jedno – vjerujte u Boga i vjerujte u sebe!

Oče naš

Oče naš, koji jesi na nebesima, ti si posvuda. Ti si svet, presvet, vječan i milosrdan... Neka se sveti tvoje ime u nama, kako bismo bili blagoslov jedni drugima! Objavi se i pokaži svima koji te još nisu upoznali. Doista je dostojno i pravedno, tebe častiti i tebi se klanjati, hvaliti te i slaviti, i za sve ti zahvaljivati.

Neka tvoje kraljevstvo pravde i ljubavi, kraljevstvo mira i istinske radosti dođe k nama, našim obiteljima i svim ljudima dobre volje! Neka nam tvoje svjetlo stalno svijetli. Moleći ovu molitvu onako kako nas učiš tvoje je kraljevstvo već k nama došlo, onda zaista raj na zemlji nije daleko.

Neka bude volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji. Tvoja je volja naš mir i naš spas. Tvoja je volja da mi budemo sveti. Tvoja je volja da te iznad svega volimo. Tvoja je volja da ljubimo kao što ti ljubiš. Tvoja je volja da uvijek budemo tvoja djeca! Žarko te molimo: Neka tvoja volja uvijek bude s nama; dan i noć, kako na nebu tako i na zemlji!

Kruh naš svagdanji daj nam danas. Kruh znači život i bez njega ne možemo živjeti. Stoga te molimo, daj nam svaki dan kruha i sve što nam je za život potrebno, kako bismo sigurno i odvažno postigli cilj života. Daruj nam sve što je potrebno kako bismo dostojno živjeli i dijelili s onima koji nemaju dovoljno.

Oprosti nam, dobri Oče, sve naše grijeh e kako i mi opraštamo dužnicima našim. Oprosti nam sebičnost i svaku nepravdu! Oprosti nam, milosrdni i dobri Bože, što nismo bolesne posjetili, svome bližnjemu u nevolji pomogli i sa siromašnima kruh podijelili. Svima sve opraštamo i tebe to molimo!

Napasti su danas velike i ne daju nam mira. Dobri Bože, ukloni od nas svaku napast! Bdi nad nama snagom svoje milosti i čuvaj nas da ne bi netko zbog nas zapao u kušnju! Uzmi od nas svaki strah pred budućnošću! Poštedi nas od svih katastrofa i bolesti! Poštedi nas od velikih vrućina i hladnih zimala! Poštedi nas od tuče, grada i velikih suša!

Sveti i pravedni, svemogući i milosrdni Bože, živom vjerom i potpunim pouzdanjem molimo te, oslobodi nas od svake grješne ovisnosti; od svakoga prokletstva i demonskih utjecaja i okova! Oslobodi nas od svakoga prekomjerna uživanja alkohola i strastvenoga pušenja! Oslobodi nas i izliječi od svake grješne navike! Riječju: Izbavi nas od svakoga zla i svake nevolje! Jer tvoje je kraljevstvo i slava i moć u vjekove. Amen.

Treballi bismo slušati kad nas Bog u srcu zove

U Međugorju se događaju stotine tisuća duhovnih, ali ima i tjelesnih ozdravljenja. Jedan od ozdravljenika je Alfred Hoffner iz Austrije, koji će uskoro biti zaređen za stalnoga đakona. Donosimo njegovo iskustvo.

Alfred Hoffner

Moje će vam iskustvo objasniti zašto je Međugorje postalo moja druga domovina. Moje iskustvo, moje iscjeljenje, zvanje koje sam primio u Međugorju, potpuna promjena u mom životu – sve se to dogodilo u Međugorju. U Međugorju sam prvi put bio 1984. godine. Moja žena Maria tada me uzela za ruku i rekla mi, idemo tamo, jer tamo moramo biti. Krajem osamdesetih bio sam ovdje s cijelom obitelji, jer me već tada Međugorje potpuno obuzelo. Krajem 1998. opet sam bio ovdje sa suprugom, i ona mi je tada darovala krunicu, i ta je krunica promijenila moj život.

Nadnaravna radost u moru patnje

Moja priča počinje u prvom tjednu rujna 2001. godine. Slavili smo vjenčanje mog najstarijeg sina. Sutradan se moja žena razboljela, dobila je gripu. Dva dana poslije ja sam imao nesreću na poslu, bio sam hospitaliziran, i dok sam bio u bolnici – ona je preminula. Tog sam dana počeo svakodnevno moliti krunicu za nju. No to nije kraj moje priče. U roku od šest mjeseci koji su uslijedili, poumivali su moji najbolji prijatelji. Ljudi su me pitali, nakon svega što mi se u životu dogodilo, kako mogu biti tako radostan. Moj je odgovor bio: ova me krunica čuvala i štitila, ona me nosila kroz sve to vrijeme, zato sam uvijek ostao radostan. Godinu dana nakon smrti moje žene opet sam došao u Međugorje. To je bilo hodočašće zahvalnosti. Došao sam zahvaliti Gospi za 29 naših godina braka. Onda sam se razbolio. Godine 2004. imao sam nesreću na poslu i tri tjedna nakon toga ustanovili su mi na lijevoj ruci jednu tešku bolest kostiju. Cijelo su me vrijeme pratili bolovi u lijevoj ruci. Ruka je bila jako natečena, a ja sam bio nesposoban za rad. Krajem 2005. završile su sve terapije koje su se uopće mogle obaviti, i znao sam da ću s tom bolešću morati živjeti do kraja života. U siječnju 2006. k meni je došla moja najmlađa sestra i rekla da ima karcinom dojke, i to u posljed-

Foto Dani

njem stadiju. Ta me vijest jako potresla, jer je moja žena umrla s pedeset godina, a sada umire i moja najmlađa sestra, i to u istoj životnoj dobi.

Ne smrt, nego zdravlje

Odlučio sam na Cvjetnicu 2006. doći u Međugorje i moliti za ozdravljenje svoje sestre. U ponedjeljak poslije Cvjetnice ušao sam u crkvu u 17 sati, u vrijeme kad počinje večernji molitve-

ni program. Crkva je bila prepuna, ja sam našao svoj kutak u dnu crkve s desne strane. Po završetku druge krunice počela me boljeti glava, i ta se bol proširila na srce. Htio sam ustati i izaći iz crkve, ali nisam mogao. Prvi put u životu dogodilo mi se nešto što me potpuno uzdrmalo; čuo sam pitanje: Jesi li spreman umrijeti? Bio sam posve izvan sebe, nisam shvaćao i pitao sam se: Pa tko želi umrijeti? No taj koji mi je postavio pitanje htio je odgovor. Moj je odgovor bio: Ne mogu zamisliti bolje mjesto za umiranje od ovoga! Tek što sam odgovorio, imao sam kao jednu viziju: u djeliću sekunde vidio sam kako se otvara moj prsni koš, i gledao sam svoje živo srce kako kuca. U tom trenutku počele su mi teći suze, plakao sam kao malo dijete. Kao rukom odnesena nestala je glavobolja, ali nestali su i bolovi u kostima! Podigao sam lijevu ruku, mogao sam micati prstima, okretati ruku u svim smjerovima što prije nije bilo moguće, i tada sam posve svjesno i bez straha shvatio da proživljavam vlastito ozdravljenje! Rekao sam glasno: Majko Božja, pa nisam došao zbog sebe! Promatrao sam kako splašnjava oteklina na ruci i kako ruka postaje posve normalna. Sve je bilo u redu. Te sam večeri Majci Božjoj predao svoj život. Rekao sam joj: Majko Božja, uzmi me za ruku i pođi sa mnom! Poslije sam shvatio da me je doista uzela za riječ.

Vratio sam se kući, i svi su se čudili što sam posve zdrav. Jedna od mojih snaha radi u bolnici u Eisenstadtu. Imala je noćnu smjenu s Uskrsa na uskrsni ponedjeljak. Rekla mi je: Ponesi sve svoje nalaze, to moramo izbliza pogledati i obaviti nove rendgenske snimke. U bolnici smo obavili rendgenske pretrage i liječnik je usporedio stare i nove snimke. Utvrdio je da između tih snimaka nema nikakve razlike. To je ostalo tako i nakon tri daljnja liječnička pregleda. Od tada je prošlo pet godina. Službeno, bolest je još uvijek tu, ali meni uopće ne smeta!

Otvorio mi se put novoga zvanja

Reći ću vam nešto i o svojoj sestri. Preminula je 29. studenog 2006. Kad pogledam una-

Kao rukom odnesena nestala je glavobolja, ali nestali su i bolovi u kostima! Podigao sam lijevu ruku, mogao sam micati prstima, okretati ruku u svim smjerovima što prije nije bilo moguće, i tada sam posve svjesno i bez straha shvatio da proživljavam vlastito ozdravljenje!

trag, pomislim: bilo mi je suđeno da je pratin na putu umiranja. Ona je morala otići, ali meni se otvorio put novoga zvanja. Na blagdan Bezgrješnog Začeca Marijina, 8. prosinca 2006., opet sam došao u Međugorje jer sam osjećao da imam poziv. Ovdje sam primio taj poziv. Bilo mi je rečeno: Tvoj će se put promijeniti, tvoj će put biti drugačiji. Sve sam ostavio, svoj posao, svoju službu visokog dužnosnika vatrogasne službe u Donjoj Austriji, upisao sam teologiju i sada sam na putu prema đakonatu. Ako Bog da, 29. rujna 2012. bit ću zaređen za đakona u Beču. Ja sam našao dragulj svoga života. Moj put prema đakonatu nije put zahvalnosti nego put zvanja. Idem tim putem s oduševljenjem. Vjerujem da svi mi imamo svoje zvanje: kod kuće, na poslu, kod prijatelja i u slobodnom vremenu. Treballi bismo slušati kad nas Bog u srcu zove, jer svatko ima svoje darove.

Mislim da je jako bitno poruke koje nam Gospa ovdje daje i duh Međugorja nositi kući u naš svijet. Majka Božja nam je rekla: Mir mora vladati između Boga i ljudi, i ako vlada taj mir, onda vlada i mir među ljudima. Ovdje u Međugorju, gdje Nebo dodiruje zemlju, prisutna je Marija koja nas želi voditi k Isusu. Pođimo tim putem s njom zajedno. Želio bih završiti s porukom od 25. ožujka 1988.: „Draga djeco! ... Ne zaboravite da je vaš život prolazan kao proljetni cvjetić koji je danas divan, a sutra se ne zna za nj. Zato tako molite, da bi vaša molitva i vaše predanje Bogu postali kao putokaz. Tako vaše svjedočenje ne će vrijediti samo za vas, nego za svu vječnost.“

(Prevela Lidija Paris)

Ivan Dragičević (II.)

Prrije 30 godina Gospa je izabrala mene. Izabrala me je da budem njezin instrument, instrument u njezinim i Božjim rukama. Za mene i moju obitelj ovo je veliki dar, ali sigurno i velika odgovornost. Znam da mi je Bog mnogo dao, ali znam da od mene i mnogo traži. Komu je god Bog mnogo dao, od njega i mnogo traži, ali vjerujte mi, nije lako i jednostavno svakodnevno biti s Gospom, razgovarati s njom, pa se onda poslije svakog susreta s njom vratiti na zemlju i dalje živjeti na zemlji. Biti s Gospom svednevice za mene znači biti u svjetlu raja. Kad Gospa dolazi, ona donosi dio toga raja. Poslije svakog susreta s Gospom potrebno mi je nekoliko sati da se vratim u realnost ova svijeta.

Što je ono najvrjednije na što nas Majka zove? Koje su najznačajnije poruke na koje nas ona zove? Kroz ove godine, Gospa nam je svima dala mnogo poruka, ali bih posebno htio izdvojiti ove: mir; obraćenje – povratak Bogu, staviti Boga u svome životu na prvo mjesto i s njim početi u budućnost; molite srce; poruka pokore i posta, poruka čvrste vjere, poruka ljubavi, opraštanja, Euharistije,

ispovijedi, i poruka nade. Kroz ove nas poruke Gospa vodi, i svaku nam od njih objašnjava, da ih bolje živimo.

Na početku ukazanja, godine 1981., imao sam 16 godina. Gospa se predstavila ovako: *Ja sam Kraljica mira. Dolazim, draga djeco, jer me šalje moj Sin da vam pomognem. Dragi djeco, mir, mir, samo mir! Mir neka bude, draga djeco, mir neka zavladati svijetom. Dragi djeco, mir mora zavladati između čovjeka i Boga i između ljudi. Dragi djeco, ovaj se svijet nalazi u velikoj opasnosti i postoji rizik da sam sebe uništi.*

To su bile poruke koje je Gospa preko nas prenijela već u prvim danima ukazanja. Iz tih riječi vidimo da je njezina najveća želja MIR. Majka dolazi od Kralja mira. Tko može znati bolje od Majke, koju šalje njezin Sin, koliko je mir potreban današnjem umornom svijetu, koliko je mir potreban umornom društvu, umornom čovječanstvu, umornim mladima i umornim obiteljima, koliko je mir potreban umornoj Crkvi? Gospa kaže: *Dragi djeco, vi ste živa Crkva, zato, dragi djeco, ako vi budete jaki, onda će i Crkva biti jaka, a ako ste vi slabi, i Crkva će biti slaba. Vi ste živa Crkva.*

Nakon proglašenja dogme o Bezgrješnome začeću

Neka i nas danas veliko otajstvo Bezgrješnoga začeća, to uzvišeno djelo Presvetoga Trojstva, zalog pobjede božanske Milosti nad grijehom i smrću, potiče na promišljanje i kontemplaciju, baš kao što je još u sedmom stoljeću činio sveti Sofronije Jeruzalemski, zapisujući ove riječi o Marijinoj veličini: „Ti natkriljuješ sve darove koje je Bog u svojoj velikodušnosti ikada izlio na bilo koju osobu. Više od svih si bogata posjedovanjem Boga koji prebiva u tebi!“

fra Miljenko Šteko

U posljednjemu prilogu donijeli smo na ovim stranicama povijest dogme koju je u apostolskome pismu *Ineffabilis Deus* godine 1854. proglasio papa Pio IX., blaženik. Za Mariju dogma kaže kako je ona „po posebnoj milosti i povlastici svemogućeg Boga, predviđajući zasluge Isusa Krista Spasitelja ljudskog roda, bila očuvana neokaljanom od svake lžage izvornog grijeha“. A onda Papa podsjeća kako je Svemogućći „jednom te istom uredbom odredio postanak Marijin i utjelovljenje božanske Mudrosti“.

Doprinosi franjevačkih teologa

Dokumenti priprave ove svečane definicije dogme donose i doprinose ondašnjih franjevačkih teologa. Najznačajnije ime svakako je onodobni opći ministar opservanata, fra Alojzije Flamini Loretski, koji je već 8. rujna 1847. u ime franjevačkih redova, napisao tzv. *Postulaciju*, u kojoj se tražilo proglašenje ove dogme.

Postulacija sadrži četiri točke. U prvoj se razjašnjavaju teološki pojmovi, kao što je *in primo instanti* – od samoga početka, prvoga trenutka, glede Marijina stvaranja, početka bivovanja. Potom slijedi pregled povijesti vjerovanja Crkve, odnosno Božjega naroda glede ove dogme, s osobitim osvrtom od početaka vjerovanja pa do Škotove teološke misli. Zanimljivo je spomenuti kako je sadašnji papa Benedikt XVI., na općoj audijenciji 7. srpnja 2010. jasno dotaknuo upravo ovu točku, govoreći o Škotu i njegovu nauku o Marijinoj *preventivnom otkupljenju*: „Istaknuti teolozi, kao što je to Duns Škot, po pitanju učenja o bezgrješnom začeću obogatili su svojim osebnim misaonim doprinosom ono što je Božji narod spontano vjerovao o Blaženoj Djevici i to očitovao u pobožnim činima, u umjetničkim izrazima i, općenito, u kršćanskom životu. Tako je vjera u bezgrješno začeće i u uznesenje Djevice tijelom već bila prisutna u

Božjem narodu, dok teologija još uvijek nije pronašla ključ za njezino tumačenje u totalitetu nauka vjere. Dakle, Božji narod prethodi teolozima i sve to zahvaljujući onom nadnaravnom *sensus fidei*, to jest onoj sposobnosti koju je ulio Duh Sveti, koji nas osposobljava, s poniznošću srca i uma, prigriliti stvarnost vjere. U tome smislu, Božji narod je ‘učiteljstvo koje prethodi’ i kojeg teologija mora produžiti i na intelektualan način prihvatiti.“ Treća točka *postulacije* govori o temeljima moralne

sigurnosti glede Bezgrješnoga začeća Marijina, oslanjajući se na biblijske i otačke tekstove, te osobito na neka liturgijska slavja i već odobrene liturgijske molitve. Četvrti, posljednji dio, odnosi se na dogmatske pojedinosti predloženih tekstova. Teološko savjetodavno tijelo glede ove dogme pohranilo je i objelodanilo tekstove i franjevca kapucina, fra Justina iz Camerina, koji u svom izlaganju, ne sporeći predložene postavke, ipak drži kako nije nužno donositi svečanu *Izjavu dogme*, nego

bi bilo dostatno napisati *bulu* ili *encikliku*. Justin je, naime, držao da dogmu treba donositi samo onda kada prijete opasnost od krivo-vjerja i iskrivljenja crkvenoga nauka.

Fra Ivan Krstitelj Tonini i fra Antonio Fania

Svojim tekstovima prisutan je i konventualac fra Ivan Krstitelj Tonini, upravitelj Misio-narskoga rimskog zavoda i onodobno vrstan teolog svoga reda. On se osobito osvrće na Marijino zaštitu – *immunitas* od izvornoga grijeha, te upravo tu spominje vjeru Božjega naroda, teologa, biskupa, papa i općih koncila. Sve je ujedinjeno u vjerovanju o Gospi-noj izuzetosti od svakoga grijeha, uključujući i onaj izvorni, istočni. To je prevedeni anđelov izraz „milosti puna“ – kaže u jednoj od svojih podnesaka ovaj teolog. Kad je o. Tonini iznenada umro, godinu dana prije proglašenja dogme – 1853., njegov teološki rad u povjerenstvu je nastavio redovnički subrat fra Anđeo Trullet, voditelj zavoda sv. Bonaventure u Rimu. Zapažen doprinos, kako pokazuju spisi, proglašenju dogme o Bezgrješnome začeću Marijinoj dao je još jedan franjevac, biskup Marsica i Potenze, fra Antonio Fania iz Rignana. On je osnivač

i glasovite *Serafske akademije* pri rimskome franjevačkom samostanu Aracoeli. Akademija je proučavala i pronosila književne, franjevačke spise te promicala ispravno štovanje, kult sv. Franje Asiškoga. Jezični stručnjaci prepoznaju njegov rječnik u mnogim rečenicama spomenute definicije i drugim papirskim dokumentima. Bio je cijenjen jezični stručnjak, znalac na obzoru dogmatske teologije, te svakako i vješt tumač Škotove filozofsko-teološke misli. Objasnjavajući opravdanost dogme Bezgrješnoga začeća, između ostaloga, on kaže kako je otkupljenje svijeta predvidjelo čistoću, udaljenost od grijeha, puninu milosti, i eto takva se rađa Marija, takva bijaše u promislu Božjemu, u utrobi Aninoj, začeta u milosti, sva milosna, po kreposti milosti, u milosnom izljevu – i zato blagoslovljena nad svim ženama! To potvrđuje i arkanđeo: *invenisti enim gratiam apud Deum!* On pojašnjava kako su do Marije svi nosili teret grijeha, bijahu *sub peccato*, nosili su grijeh Adama, u njemu griješili, a onda po Mariji na ovaj svijet dolazi milost. Upravo ta Marijina izuzetost od grijeha simbolizira pomirenje, izmirenje Boga i ljudskoga roda (usp. Da Rignano, *Novenario*, str. 95–112).

Obnoviteljica izgubljenoga svijeta

Nakon proglašenja dogme o Bezgrješnome Marijinoj začeću, teološke škole bilježe zanimljiv fenomen. Naime, jasno je da je konačno priznata ispravnost Škotova naučavanja i, sukladno tome, franjevačka marijanska linija. S druge pak strane, opet je jasno da je, proglašenjem dogme, na obzoru tomističke teološke struje trebalo zatamiti drugačije zastupano mišljenje. Dakle, teološke škole nastoje sve te različitosti umanjiti, odnosno gledati ih u blažemu obliku nego što su to njihovi tekstovi stoljećima ranije kazivali. No, kako to obično biva, dolazi i do vrlo različitih i nespojivih tumačenja ranije objavljenih tekstova. Gotovo pedeset godina susrećemo kontradiktornosti, osobito glede Marijine uloge u posredstvu milosti. Onda će, o pedesetoj obljetnici proglašenja dogme, ponovno progovoriti učiteljstvo Crkve enciklikom *Ad diem illum* i pojasniti kako je doista riječ o posebnoj milosti i povlastici svemogućeg Boga, a sve u predviđanju zasluga Isusa Krista, da je Marija bila očuvana od svake lžage izvornog grijeha. A onda je „iz zajedništva boli i volje između Marije i Krista, ona najdostojnije zaslužila da bude obnoviteljica izgubljenoga svijeta, i stoga djeli-teljica svih darova koje nam je zaslužilo Isus svojom smrću i krvlju. (...) Izvor je naime Krist ‘i od punine njegove svi mi primismo’ (Iv 1, 16), ‘od kojega sve Tijelo, usklađeno i

Bilo kako bilo, Škot ostaje teolog koji je prepoznao, vjerovao, promišljao i hrabro pisao o Bezgrješnome Marijinoj začeću. Nakon njega to su nastavili mnogi franjevci i tako je nastala franjevačka teološka linija koju je ovom dogmom Crkva jasno prepoznala i priznala.

povezano svakovrsnim zglobom zbrinjavanja, promiče svoj rast na sazidivanju u ljubavi“ (Ef 4, 16). Marija je pak kao vodovod i kao vrat, preko kojeg se glava spaja s tijelom... Jasno je, dakle, da smo mi vrlo daleko od toga da Bogorodici pripisemo moć stvaranja nadnaravne milosti, što pripada jedino Bogu. Ona se pak ističe iznad svih svetošću i povezanošću s Kristom, a jer ju je Krist pridružio djelu ljudskoga spasenja, ona nam je *po prikladnosti (de congruo)*, kako kažu, zaslužila ono što je Krist zaslužio *po dostojnosti (de condigno)*, te je ona prva službenica za dijeljenje milosti.“

Bilo kako bilo, Škot ostaje teolog koji je prepoznao, vjerovao, promišljao i hrabro pisao o Bezgrješnome Marijinoj začeću. Nakon njega to su nastavili mnogi franjevci i tako je nastala franjevačka teološka linija koju je ovom dogmom Crkva jasno prepoznala i priznala. Ta svesrdna franjevačka zauzetost nesumnjivo je doprinijela produbljenju nauka o Marijinoj Bezgrješnome začeću kao pretpostavci za prihvaćanje utjelovljene Božje Riječi, Spasitelja ljudskoga roda, u njezinu djevičanskom krilu. Stoljećima nakon njih, njihove teze ponovno promišljamo i radosno svetkujemo Bezgrješno začeće, spominjući se 8. prosinca 1854., kada je blaženi Pio IX. proglasio ovu dogmu katoličke vjere. Neka i nas danas ovo veliko otajstvo Bezgrješnoga začeća, to uzvišeno djelo Presvetoga Trojstva, zalog pobjede božanske Milosti nad grijehom i smrću, potiče na promišljanje i kontemplaciju, baš kao što je još u sedmom stoljeću činio sveti Sofronije Jeruzalemski, zapisujući ove riječi o Marijinoj veličini: „Ti natkriljuješ sve darove koje je Bog u svojoj velikodušnosti ikada izlio na bilo koju osobu. Više od svih si bogata posjedovanjem Boga koji prebiva u tebi!“

Što je istina?

Pitanje iz naslova možda nikada nije bilo tako intrigantno kao u današnje vrijeme, u vrijeme diktature relativizma, o kojoj često govori papa Benedikt XVI. Dakako, odgovor na ovo pitanje ne želim ni pokušati dobiti u stilu nekog filozofijskog predavanja ili sofističkog nadmudrivanja. Za takvo što nema vremena ni potrebe, jer nas i ne zanima toliko što je tko u povijesti i sadašnjosti mislio ili misli o istini, nego kako bismo mi danas, ovdje i sada, mogli iznaći barem neke kriterije za razlikovanje istine od neistine, dobra od zla, ljubavi od mržnje, iskrenosti od licemjerja, istinoljubivosti od lažljivosti, povjerenja od nepovjerenja.

Ivan Kordić

Da bismo ozbiljnije ušli u bit ovoga problema, da bismo bolje razumjeli sadašnjost, valja se barem u crticama okrenuti prošlosti i vidjeti da pitanje koje nas zanima nije od danas ni od jučer, nego da ono seže do prvih, nama poznatih početaka ljudskoga mišljenja.

Filozofski izvori pitanja

U tom smislu zanimljiv je grčki sofist Gorgija. Njegova sumnja u čovjekovu mogućnost spoznaje istine toliko je radikalna da tvrdi: ništa ne postoji; ako nešto i postoji, mi to ne možemo spoznati; ako nešto i postoji i to možemo spoznati, ne možemo ga izreći.

Teško je radikalnije formulirati misaoni skepticizam. Dakako, nama ova skepsa i danas zvuči radikalno, no ona je nedvojbeno rodno mjesto i svih današnjih relativizama. Pritom je očito da oni nisu stvar čovjekove samovolje, nego dvojbenosti i ograničenosti njegovih spoznajnih mogućnosti, teorijskih i praktičnih.

Zagonetnost stvarnosti kojoj su se Grci, posebno Platon i Aristotel, na osobit način divili i čudili, pa su u čuđenju i divljenju i vidjeli izvorište filozofije, čovjeka je sve više poticala da odgovore na sva, ili barem na neka bitna pitanja svoga mišljenja i djelovanja, nađe u sebi samome. Stoga jedan drugi sofist, Protagora, tvrdi: Čovjek je mjera svih stvari, onih koje jesu da jesu, onih koje nisu da nisu, a što se tiče bogova, o njima ne možemo ništa reći, i to zbog težine pitanja i kratkoće čovjekova života.

Prvi dio Protagorine tvrdnje poslije je toliko apsolutiziran, što možda danas doživljava svoj vrhunac, da je potpuno zanemaren drugi dio, naime, da o bogovima ne možemo ništa reći, i to ne zato što ih nema, nego zato što

govor o Bogu iz dva razloga možda ipak nije moguć, ili barem nije jednostavan: zbog tajnovitosti njegove stvarnosti i zbog čovjekove ograničenosti. Ovo zanemarivanje možda je čovjeka dovelo na rub ponora koji se otvara u suvremenom apsolutiziranju prirodne znanosti, tehnike i profita, gdje se potiskuje sve drugo što ga i te kako zanima, muči, egzistencijalno usrećuje ili unesrećuje, što postaje izvorom svakovrsnog besmisla i frustracija.

Opasnost svođenja čovjeka na znanje i tehničke sposobnosti

Naime, novovjekovna čovjekova svijest postaje mjerilom za sve što jest. Pritom pitanje sigurnosti sve više postaje pitanje sigurnosti matematičke, prirodnoznanstvene spoznaje, koja potiskuje svako drugo pitanje i svaku drugu sigurnost. Sva usmjerenost prema Bogu i božanskome kao mjestu osmišljavanja života i smrti, vremenitosti i vječnosti, polako blijedi pred doista kolosalnim spoznajama o prirodi i mogućnostima korištenja te spoznaje za tehnički napredak.

Dakako, sve je to hvalevrijedno, svjedoči o čovjekovim sposobnostima i mogućnostima, no u sebi krije opasnost svođenja čovjeka na znanje i tehničke sposobnosti i, što je još gore, apsolutiziranje toga do te mjere, da više ne vidi koliko je krhak, ograničen, ranjiv; ne vidi da svoje postojanje, svoje znanje i svoje mogućnosti ima zahvaliti nečemu ili nekome drugome, a ne sebi i svojoj umišljenoj apsolutnosti. Pritom se sve više, poput Münchhausena, uporno pokušava za vlastiti čuperak izvući iz bunara.

U prijašnjim tisućljećima čovjek je, naime, unatoč uvijek prisutnoj gorgijanskoj i protagorijanskoj skepsi, ipak njegovao čuđenje i divljenje prema prirodi, prema ne-

Foto: ICMIM

beskom svodu, prema bogovima, prema kršćanski shvaćenom Bogočovjeku, koji se pojavio da bi priopćio smisao i čovjeka i svijeta, i vremena i vječnosti, i smrti i života. Pritom ga je svijest o vlastitoj ograničenosti i konačnosti navodila na to da sve uroni, utopi u tajnu božanske stvarnosti, koja nadilazi svaku njegovu spoznaju.

Novovjekovlje u svojoj suvremenoj izvedbi kao da sve više gubi iz vida ono što su na svoj način u manjoj ili većoj mjeri vidjele sve dosadašnje generacije: da je ljudska spoznaja uvijek relativna, a božanska apsolutna, te da apsolutnu božansku istinu, odnosno apsolutni smisao onoga što jest, može barem donekle razumjeti samo na relativan način, te da ga ta relativnost može i treba otvoriti prema onom apsolutnom, i to prije svega uz pomoć svjedoka Božje prisutnosti u svijetu, ali i uz pomoć uvažavanja tajnovitosti i zagonetnosti zvjezdanog neba nad nama i moralnog zakona u nama, o kojima Kant govori kao o znakovima ili argumentima za vjeru u postojanje onoga, koga čitava povijest na ovaj ili onaj način naziva Bogom.

Vjera uronjena u božansku stvarnost

Sve to skupa kao da ostaje iza nas, a čovjek, zarobljen u svoju znanstveno-tehničku, pri-

rodnoznanstvenu sigurnost, sve više osjeća nesigurnost, nemogućnost da se ozbiljno uhvati za bilo što, osim za banalnosti u stilu medijske, big-brotherovske površnosti i tuptosti, koja se predstavlja vrhuncem napretka, naprednosti i modernosti.

Poštovane dame i gospodo, možda sam vas ovim svojim razmišljanjima i ja učinio nesigurnijima nego što inače jeste, možda još teže možete odgovoriti na pitanje o istini. No, da budem iskren, to i bijaše izvorni cilj mojih razmišljanja. Naime, ako ne shvatimo da je istina nešto što nije naš posjed, što je puno tajnovitosti i zagonetnosti, ograničenosti, vremenitosti, uvijek nove jedinstvenosti i jedincatosti, Heidegger bi rekao povijesnog događanja, ne ćemo biti u stanju ni minimalno shvatiti što je ono što jest, što je smisao stvarnosti i kako se upustiti u nju, a da bi to upuštanje vlastiti život učinilo smislenim, u najvećoj mogućoj mjeri sretnim, odnosno, ako to baš i ne ide, barem u najmanjoj mogućoj mjeri nesretnim.

Ipak, ne želim vas ostaviti na bespućima filozofijske spekulacije, koja u najboljem slučaju vodi do granica ljudskih mogućnosti. Uostalom, filozofija je samo onda filozofija, kada prizna da su njezine mogućnosti na tim gra-

nicama iscrpljene, te da prelazak granica mora prepuštiti nečemu ili nekome drugome. A to drugo jest vjera uronjena u božansku stvarnost, koja se ne protivi ni filozofiji ni razumu, nego ih nadilazi, ili, možda bolje rečeno, osmišljava. Stoga se s tih granica želim upustiti u propitivanje istine u kontekstu Pilatova pitanja Isusu i njegova odgovora, odnosno neodgovora. Poslušajmo dio njihova dijaloga:

„Dakle, ti si kralj?“ reče mu Pilat. „Dobro veliš, odgovori mu Isus, ‘ja sam kralj. Ja sam se zato rodio i zato došao na svijet da svjedočim za istinu. Svatko tko je prijatelj istine sluša moj glas.’ ‘Što je istina?’ upita Pilat. I kad to reče, ponovo iziđe k Židovima te im izjavi: ‘Ja ne nalazim na njemu nikakve krivnje... Hoćete li da vam pustim kralja židovskoga?’ Nato ponovo povikaše: ‘Ne njega, nego Barabu!’ A Baraba je bio razbojnik.“

Istina, dakle, nije toliko stvar spoznaje, nego svjedočenja, osluškivanja njezine božanske dubine i širine, traganje za mirom i dobrotom, čemu se čovjek nerijetko pilatovski opire, pa mu je draži razbojnik od Boga, zlo od dobra. Stoga priča i može dalje teći ovako:

„Tada Pilat naredi da se Isus uzme i biću je..., ponovo izade te im reče: ‘Evo ga izvo-

dim pred vas da znate da ja na njemu ne nalazim nikakve krivnje!’... ‘Mi imamo Zakon’, odgovore mu Židovi, ‘i po tome Zakonu mora umrijeti.’“

Isusove protivnike, dakle protivnike istine, ne zanima istina, nego njihov Zakon, njihova spoznaja stvarnosti, njihovi interesi, zaslijepljenost vlastitim pogledima, uvidima, ideologijama. A Pilat, političar, diplomat, sudac, očito itekako zna što je istina, ali mu je od nje draža vlast i moć, položaj i njegovo održavanje pod svaku cijenu. Stoga evangelist i može dalje izvijestiti:

„Kad Pilat ču tu riječ, još se više poboja te... zapita Isusa: ‘Odakle si?’ A Isus mu ne dade odgovara. Zato mu Pilat reče: ‘Meni ne odgovaraš? Ne znaš li da imam vlast osloboditi te i da imam vlast razapeti te?’... Otada je Pilat nastojao da ga oslobodi, a Židovi su vikali: ‘Ako ovoga oslobodiš, nisi prijatelj caru!... Pilat, čuvši te riječi, reče Židovima: ‘Evo vam kralja!’... ‘Razapni ga!’ vikali su oni. ‘Vašega kralja da razapne?’ reče Pilat. ‘Mi nemamo drugoga kralja osim cara’, odgovoriše glavari svećenički. Tada im ga predade da se razapne...“ (prema: Iv 19-20).

Istina ne može biti stvar dogovora

Pilat, premda zna što je istina, jer se ona pred njim pojavila u liku i djelu nevinoga, dobroga čovjeka koji svjedoči o Dobru, o Bogu, koji je čak i sam Bog, kapitulira pred onima koji tu istinu ne podnose, a ni njemu ona očito nije neki prioritet.

Ovdje, dakle, nije riječ ni o filozofijsko-logički shvaćenoj istini, ni o istini empirijske, matematičko-prirodnoznanstvene spoznaje, nego o istini kao smislu postojanja čovjeka i njegova svijeta, o istini koja nije ništa manje važna i istinita od prethodne. Naprotiv, ovu bi trebalo živjeti, a onu uzeti na znanje.

Očito je i nedvojbeno da je istinu uvijek bilo teško i živjeti i spoznavati. Stoga papa Benedikt XVI. i za današnje vrijeme podsjeća na činjenicu da je „pojam istine dospio pod sumnju“, da je on bio i ostao „zlorabljen“, da je u njezino ime često dolazilo i dolazi „do netolerancije i okrutnosti“. Zato upozorava da se treba bojati kad netko kaže: „to je istina ili čak: ja posjedujem istinu“, te postavlja neodoljivu i teško oborivu tezu da mi istinu „nikada ne posjedujemo, u najboljem slučaju ona posjeduje nas“.

Istina je, dakle, više „put, istina i život“, a manje borba za efemerne spoznajne teorije i na njima izgrađene stvarne i umišljene sigurnosti, bez nesigurnosti puta i putovanja. Stoga, kaže Papa, „moramo biti oprezni i pažljivi“

nastavak na 36. str. ▶

Božić 2011.

Snimili: Stipe Čavar, Lidija Paris i Franjo Sušac

Ni vrata je paklena ne će nadvladati

Što nas čeka u ovoj novoj godini? Što iščekujemo, čemu se nadamo? Papa je najavio *Godinu vjere* u povodu obilježavanja pedesete obljetnice događaja koji je obilježio cijelo jedno stoljeće u povijesti Crkve, naime otvaranje, početak Drugoga vatikanskoga sabora. Sabor je imao nakanu obnoviti Crkvu od vrha do dna, udahnuti svježinu i Duha u cijelo biće Crkve. Ostavio je iza sebe u baštinu Crkvi, tj. nama, mnoštvo dokumenata koji ni dandanas, nakon pedeset godina, nisu izgubili ništa od svoga značenja i vrijednosti.

fra Tomislav Pervan

Najavom *Godine vjere* Papa je htio podariti Crkvi i njezinu poslanju u svijetu novi, snažni poticaj i zamah, da bi ta Crkva mogla izvesti ljude iz pustinje, u kojoj se nerijetko nalaze, u životne prostore, u oaze, da bi ih mogla povesti u zajedništvo, druženje i prijateljavanje s Isusom Kristom, koji nam daruje život u punini.

U svome apostolskom spisu *Porta fidei – Dveri vjere* Papa je pojasnio svoju nakanu najavljujući tu godinu. Za njega osobno, ali i za cijelu Crkvu, ta je godina poziv na istinski zaokret prema Isusu, na obrat prema Gospodinu Isusu, jedinom Spasitelju svijeta, osobi u kojoj se utjelovila sama Božja Ljubav, koja ljude spasava praštajući grijeh. U toj posebnoj godini Papa vidi milosni trenutak (*karos*) u kojemu se svi trebamo odlučiti za posvemašnje obraćenje, životni zaokret prema Isusu Kristu. Zatim bismo trebali ojačati svoju vjeru i naviještati Krista nezatomljivom radošću ljudima našega vremena.

Svim srcem prijanjati uz bitne sadržaje vjere

Godina vjere najavljena je u teškim trenucima za Crkvu ovoga doba. Upravo kao što to bijaše i godine 1967., kad je onodobno papa Pavao VI., u povodu 1900. obljetnice spomena mučeničke smrti apostolskih prvaka Petra i Pavla, proglasio sličnu *godinu vjere*. Onodobno kao i danas Crkvu potresaju krize i skandali, izvana i iznutra, a prema riječima današnjega Pape, istinski problemi i sablazni u Crkvi dolaze iz same Crkve, isred nje, njezina bića. Upravo sablazni koje se rađaju u krilu Crkve najveća su zaprijetka i ugroza prenošenju poklada vjere na

novu naraštaje. Na to se nadovezuje nerijetko i uska povezanost same Crkve sa svjetovnim strukturama, što je onda zaprijetka autentičnom navještanju Radosne vijesti u svijetu. Papa je minule jeseni u Njemačkoj naglasio kako se cijela Crkva treba raz-svjetovnjačiti, odbaciti sa sebe svjetovne terete, balaste.

I u našem vremenu biva očevitim kako je prijeko potrebno iznova svim srcem prijanjati uz bitne sadržaje vjere koji su stoljećima i tisućljećima prenošeni i vjerovani, koji tvore baštinu vjere svih vjernika. Svemu tome treba iznova pristanak svim srcem, zatim razumijevanje i produbljanje da bi se i danas, u povijesnim uvjetovanostima, koje se razlikuju od onih minulih vremena, moglo pružiti sustavno i suvislo svjedočanstvo o vlastitoj vjeri u svijetu, o nadi koja nas prožima.

Stari prijepori

Na djelu je stari prijepor i borba koja određuje tijek svjetske povijesti, naime, ono što je sveti Augustin opisao u svojoj *Državi Božjoj* kao borbu između dvaju oblika ljubavi. Riječ je naime o ljubavi prema samome sebi koja seže do mržnje na Boga ili pak ljubavi prema Bogu koja se stapa u posvemašnji zaborav i prijezir samoga sebe. „Dvostruka je ljubav ustanovila oba grada, obje države: svjetovni grad ljubav prema sebi koja se vinula do samoga prijezira Boga, potom nebeski grad koji je podignula ljubav prema Bogu graničeći s prijehom samoga sebe. Kratko rečeno: Jedan se veliča i hvališe u samome sebi, a drugi samo u Gospodinu. Jedan traži slavu u ljudi, a drugomu je vrhunac slave sami Bog. Jedan izdiže svoju glavu u vlastitoj samohvali, a drugi upućuje svoje molitve Bogu riječi-

ma: *Ti si moja slava, ti mi podižeš glavu*“ (O državi Božjoj, 14,28).

U ljubavi prema Bogu Augustin vidi otakupljenje svijeta i samoga čovjeka. *Amor Dei usque ad contemptum sui*, tj. ljubav prema Bogu do prijezira samoga sebe cilj je *države Božje*, dok u *đavolskoj državi* vlada načelo *amor sui usque ad contemptum Dei*, tj. ljubav prema sebi sve do prijezira samoga Boga, izopačenost ljubavi koja postaje mržnjom na Boga.

Država Božja, Božji grad – to je ozbiljeno kršćanstvo, kršćanstvo na djelu, koje nije plod promišljanja, refleksije ili pristanka uz nekakav nauk na tržnici ovosvjetskih ponuda. Na početku našega vjerovanja nije ni etički, ni moralni poticaj ili odluka, nije ni neka silna ideja, nego je na početku našega vjerovanja susret s osobom, s događajem koji podaruje našem životu nove obzore i naskroz novi smjer. Tako to bijaše za prvih susreta Gospodina s učenicima, kojima je Isus na njihov upit naprosto uzvratilo: *Dođite i vidjet ćete! Dođite i uvjerite se tko sam ja!* Stoga u *državi Božjoj* nema druge mudrosti osim svetosti i pobožnosti koja na ispravan način štuje pravoga i istinskoga Boga te pritom u zajedništvu sa svima svetima, koje uključuje ljude i anđele, sva stvorenja, očekuje kao konačnu nagradu za svoja djela: *da Bog bude sve i u svemu* (sv. Augustin).

Nerazdvojjnost ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu

Stoga smijemo ustvrditi kako je ‘normalni život’ jednoga kršćanina život onoga tko je pozvan na svetost, život u svetosti življenja, to će reći, život u bezuvjetnoj i apsolutnoj ljubavi prema Bogu i bližnjemu, život koji se

dade odčitati u odnosu prema bližnjemu. Život koji plodi iz susreta s Bogom kao jedinom istinskom zbiljnošću u životu. Novina kršćanstva osnažuje nerazdvojjnost tih dviju ljubavi, prema Bogu i prema bližnjemu. Ta radikalna novina jest u svijetu jedinstvena. Ona čovjeka sili da iz sebe iziđe, ne snagom nekoga izvanjskoga propisa ili zakona, nego ga iznutra sili na djelovanje. Ljubav ne može nego se razdavati, dijeliti. Upravo kao što je sam Gospodin bio u dijeljenju nenadmašiv, nahranivši s pet kruhova pet tisuća ljudi. Kršćanin vjernik postaje nasljedovatelj i živa slika svoga božanskog Zakonoše i Učitelja.

I na taj se način otvara prostor istini. Istina se širi po sebi, od sebe i iz sebe, kao istinsko dobro za čovječanstvo, te uključuje i druge u svoj proces jedinstva i objedinjavanja Božjega grada koji se sukobljuje sa zemaljskim, ljudskim gradom. Poslanje je Crkve govoriti o Bogu, podsjećati sve, a napose kršćane koji su izgubili svoj identitet, na Božje pravo i zakon, na ono što Bogu pripada, a to je ponajprije naš vlastiti život koji Bogu dugujemo (Benedikt XVI.).

Upravo su sveci u Crkvi najsnažniji dokaz za Božju opstojnost, jasno, uz postojanje svih onih kriminalnih tipova i pojedinaca tijekom povijesti koji su pokušavali uništiti Crkvu, ali kojima nikako nije uspijevalo razoriti Božje djelo u svijetu. I to unatoč svim pokušajima, spisima, romanima, filmovima, televizijskim serijama u kojima se prikazuju mračna razdoblja iz povijesti Crkve, u kojima se protivnici naslađuju. Tu biva bjelodano istinita i jasna ona Isusova kako Crkvu, sagrađenu na Stijeni-Petru, ne će nadvladati sile Pakla ni Zla, gospodari mraka, suvremeni pornokrati, koji

uvlače sve u svoju pornografsku maštu, koji pornografijom i bludom preplavljaju virtualni i stvarni svijet. Dokle god bude svetosti u Crkvi, nikakvi skandali unutar Crkve ne mogu uništiti Kristovo djelo u svijetu jer njihova ljubav onemogućuje *otrovne strjelice Zloga*.

Nasljedovati Krista i njemu se suobličavati

Biti kršćanin znači u životu ozbiljivati novu sliku čovjeka i svijeta, prinostiti pred Božje lice cjelokupno stvorenje koje pred njim blista u svjetlu Božje svetosti. “Kristovi su sljedbenici od Boga pozvani, ne zbog svojih djela, nego po njegovu naumu i milosti; opravdani u Isusu Kristu, u krstu vjere uistinu su učinjeni djecom Božjom i dionicima božanske naravi te su stoga doista posvećeni. Oni, dakle, živeći moraju uz Božju pomoć čuvati, držati i usavršavati svetost koju su primili. Apostol ih opominje da žive ‘kako dolikuje svetima’ (Ef 5,3), da... donose plodove Duha za posvećenje” (Lumen Gentium 40). Upravo kao što i veli sveti Pavao: *A ovo je volja Božja za vas: Vaše posvećenje* (usp. 1 Sol 4,3). Svetost Božjega puka prijeći nam poimati Crkvu kao društvenu tvorevinu koja bi se ravnala prema svjetskim normama i pravilima. “Ispovjedivši ‘svetu Crkvu katoličku, Apostolsko vjerovanje dodaje ‘općinstvo svetih’. Taj je članak, pod stanovitim vidikom, tumačenje prethodnoga, naime: ‘Što je Crkva ako ne zbor svih svetih?’ Crkva je upravo općinstvo svetih” (KKC, 946).

Cilj je te zajednice u svijetu nasljedovati Krista i njemu se suobličavati kako bi u životu sve postalo dijelom procesa posvećivanja, procesa koji je kadar pobijediti granice smr-

ti u nadi i radosnu iščekivanju. Na život svetaca ne spada samo njihova zemaljska biografija nego i njihov život i djelovanje u samome Bogu, nakon njihove smrti. Na svecima biva vidljivo da se onaj tko se zapućuje Bogu ne udaljuje od čovjeka, nego da upravo po Bogu i u Bogu postaje blizak svim ljudima (Benedikt XVI.). Put svetosti jest put slobode koja ne ispušta iz vidika zlo, polovičnost, grijeh, svjetski cinizam, nego nas potiče da se damo zahvatiti jedinom istinski Velikom – Kristom Gospodinom. U jednoj propovijedi u povodu svetkovine Svih svetih Benedikt XVI. je rekao: “Zaputimo li se u posjet nekome botaničkom vrtu, divimo se množini biljaka i cvjetova, i čovjekova misao spontano leti prema maštovitosti našega Stvoritelja koji je od Zemlje učinio predivni perivoj. Sličan nas osjećaj obuzima kad promatramo svojim očima predivni kaleidoskop i spektar svetosti u Crkvi: svijet nam izgleda poput ‘perivoja’ gdje je Bog u svojoj predivnoj mašti probudio i podignuo toliku množinu svetih muževa i žena, svake dobi i društvenoga položaja, iz svih jezika, iz svih puka, naroda i kultura. Svi se oni međusobno razlikuju jedincatošću svoje ljudske egzistencije i osobnosti te svojom duhovnom karizmom. Svi pak nose u sebi utisnut Kristov biljeg (usp. Otk 7,3), a to je znak njegove križem zapečaćene i posvjedočene ljubavi”.

Svetac u svome životu spoznaje Božji zakon slobode kao predmet svoje životne ljubavi. On u sebi gaji želju taj zakon razumjeti, slijediti te cijelo svoje biće usmjeriti prema njemu. To je značajka pravedna i Gospodinu vjerna čovjeka koji o Zakonu Božjem misli dan i noć. Tako Papa jesenas u jednoj audijenciji. Sukladno tomu Božji Zakon nije teški jaram robovanja, nego milosni dar koji oslobađa i vodi prema blaženstvu i ovdje i u vječnosti. Božji Zakon postaje cilj istinskoga poslušna koji odgovara punoj svijesti.

Kršćanin će se truditi svojim silama da Božju volju spozna i ozbilji kao središte svoga života. Svetac se ne trudi ni oko čega drugoga nego da odgovori i uzvrat na Božju ljubav, u velikim i malim stvarima svoga života. Iz toga svetačkoga žara rađa se Crkva kao mistični Krist koji je postao čovjekom da bi čovjeka i svijet spasio i nanovo stvorio. Novo stvorenje je smisao dolaska Isusa na svijet. Malenost i neznatnost novorođenoga Djeteta krije u sebi Božju veličinu i uzvišenost kao što neznatnost euharistijskoga kruha krije Kristovu stvarnu nazočnost među ljudima da bismo mu se mogli klanjati. Tako su ovi dani oko Božića i Nove godine veliko svetkovanje svetosti i svetih koji se zbijaju oko Boga u Djetetu da bi njegova zbiljnost preko njihove svetosti postala u svijetu svima vidljiva i dostupna.

Snimio Stipe Čavar

Božić u Međugorju

Međugorski župljani za Božić su se kao i svake godine pripremali devetnicom – molitvom svete krunice uz Brdo ukazanja. Premda su dani došašća obilovali kišom, to vjernike nije spriječilo da se svakodnevno odazovu na devetnicu, ali i na sv. Mise zornice, koje su započele 28. studenoga i slavile se svako jutro osim nedjelje. Odziv župljana još je jedanput pokazao koliko su zornice omiljene u našem narodu.

Tijekom došašća vjernici su, nakon svake pučke nedjeljne Mise u župnoj crkvi, ostajali na polusatnom klanjanju Presvetom oltarskom sakramentu.

Večernji molitveni program na Badnji dan započeo je molitvom krunice u 17 sati, a sveta Misa, koju su suslavili svi svećenici na službi u ovoj župi, slavljena je u 18 sati. Nakon sv. Mise momci i djevojke iz zajednice Cenacolo priredili su žive jaslice. Cijeli prostor ispred crkve pretvoren je u Betlehem pa su mnogi župljani, vjernici iz susjednih župa i hodočasnici mogli doživjeti svetu noć Isusova rođenja. U deset sati navečer vjernici su sudjelovali u klanjanju Presvetom oltarskom sakramentu, nakon čega je uslijedila sv. Misa polnoćka.

Svete Mise na Božić u župnoj su crkvi slavljene u 7, 8, 11 i 18 sati, a župljani su nakon pučke Mise u župnim prostorijama svojim fratrima čestitali Božić i još jedanput skupa zapjevali pučke božićne pjesme. Vjernici koji nisu mogli stati u crkvu ispunili su dvoranu bl. Ivana Pavla II., u kojoj su putem videozida mogli pratiti sv. Misu. Na Misi na Badnji dan i na Božić misno je slavljeno pjesmom i glazbom uveličao Veliki župni zbor Kraljice Mira pod ravnanjem s. Irene Azinović.

Novogodišnje molitveno bdijenje

Kao i prethodnih, i ove je godine u međugorskoj župnoj crkvi sv. Jakova upriličen molitveni doček Nove godine. Crkvu, crkveno dvorište i dvoranu bl. Ivana Pavla II. ispunili su župljani, vjernici iz susjednih župa te nekoliko tisuća hodočasnika iz svijeta. Program je započeo u 22 sata klanjanjem Presvetom oltarskom sakramentu, nakon čega je uslijedila sv. Misa koju su suslavili svećenici iz cijeloga svijeta. Mnogi su nam hodočasnici kazali da im ovo nije prvo sudjelovanje na novogodišnjem molitvenom dočeku. Dapače, mno-

gi nastavljaju dolaziti redovito svake godine jer, kažu, nigdje kao u ovoj župi ne nalaze takav doček, ispunjen mirom i molitvom. I oni koji su prvi put na novogodišnjem bdijenju potvrđuju tu tvrdnju, s obveznim obećanjem da će opet doći. Ni led ni kiša, ni velika udaljenost, kažu, ne može ih omesti u dolasku u mjesto koje, jednostavno, daruje mir. Molitveni program na hrvatskom jeziku prevodio se na petnaest jezika: francuski, engleski, njemački, talijanski, ruski, poljski, korejski, slovački, španjolski, arapski, kineski, flamanski, rumunjski, mađarski i češki.

Godišnje ukazanje Jakovu Čoli

Na posljednjem svakidašnjem ukazanju, 12. rujna 1998., Gospa je Jakovu Čoli rekla da će ukazanje imati jedanput godišnje, i to 25. prosinca, na Božić.

Tako je bilo i ove godine. Ukazanje je počelo u 15.30 i trajalo je jedanaest minuta.

Nakon ukazanja Jakov je prenio Gospinu poruku: „Draga djeco! Danas vas na poseban način želim povesti i predati svome Sinu. Dječice, otvorite svoja srca i dopustite Isusu neka se rodi u vama, jer samo tako, dječice, i sami ćete moći doživjeti svoje novo rođenje i krenuti s Isusom u svojim srcima prema putu spasenja. Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu.“

Paket ljubavi

Već godinama međugorski župljani u došašću organiziraju humanitarnu akciju *Paket ljubavi* – za siromašne u našem mjestu i drugim župama. U dva dana u posljednjem tjednu došašća župljani su pakete s osnovnim živežnim namirnicama predali u Župni ured, a onda su ih članovi *Frame* podijelili najpotrebitijima.

Tom prigodom župnik fra Petar Vlašić nam je kazao: „Ne zaboravimo da je ovo vrijeme krize kad mnogi, posebno stari i bolesni, trebaju istinsku pomoć bližnjih. Takvih ima posvuda, u svakom mjestu, možda je riječ o mom ili tvom susjedu. Ne zaboravimo ih! Vrijednost toga paketa ljubavi ne čini samo njegov sadržaj. On je više od toga, on je znak da smo spremni pomoći i da smo se spremni odreći svoje sebičnosti. On je stvarno znak ljubavi! I na tome ne smijemo biti škrti!“

Statistike za prosinac 2011.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 83.000
Broj svećenika koncelebriranih: 1452
(46 dnevno).

U protekloj 2011. godini podijeljeno je ukupno 2 027 900 sv. pričesti, a na sv. misama je koncelebriralo 41 094 svećenika.

Hvarsko pučko kazalište

U sklopu turneje po BiH, *Hvarsko pučko kazalište* iz grada Hvara gostovalo je u subotu 3. prosinca 2011. u Međugorju gdje je u crkvi sv. Jakova izvedena predstava „Prikazanje života svetog Lovrinca mučenika“ u dramaturškoj obradbi i režiji Marina Carića.

Najvažnija predstava ovoga pučkog kazališta spomenuta je predstava, koja je izvedena više od dvjesto puta. Tajnik kazališta, Milan Lakoš, kazao je da su u 2011. odlučili s crkvenim prikazanjem života sv. Lovrinca mučenika pohoditi Hrvate u Bosni i Hercegovini, te turneju završiti u Međugorju. U predstavi su sudjelovala 22 glumca.

Matična kuća *Hvarskoga pučkog kazališta*, sagrađena 1612. godine, jedno je od najstarijih kazališta u Europi.

Bezgrješno začecje Blažene Djevice Marije

Svetkovina Bezgrješnog začecja Blažene Djevice Marije, 8. prosinca, svečano je i ove godine proslavljena u Međugorju. Međugorje su, uz domaće vjernike, pohodili i hodočasnici iz Njemačke, Austrije, Italije, Koreje, Španjolske, Francuske i SAD-a. Slavljeno je osam sv. Misa, od toga četiri na hrvatskom.

Pred svetkovinu Bezgrješne u Međugorju se održao i seminar posta, šutnje i molitve za hrvatsko govorno područje. Neposredno prije ovoga seminara, u kući *Domus Pacis*, održana je i adventska duhovna obnova za mlade iz Sarajeva. Duhovnu obnovu predvodio fra Danijel Rajić, duhovni asistent Frame Sarajevo, koji je sa sudionicama seminara, Vericom Kramer i Karo-

linom Barešić, gostovao na Radiopostaji "Mir" Međugorje. "S nama su došli studenti iz raznih krajeva koji studiraju u Sarajevu. Imamo studente iz Dalmacije, Vojvodine itd., tu su i članovi Frame Sarajevo koji su angažirani u nekim aktivnostima u samostanu sv. Ante na Bistriku. Kroz ovu obnovu htjeli smo se pripremiti za proslavu Božića", kazao je fra Danijel. Mladi su radostni što su mogli sudjelovati u duhovnoj obnovi u Međugorju. Verica, studentica prometnog fakulteta u Sarajevu: "Nakon svete Mise osjeća se olakšanje, sad sam preporođena". Karolina je studentica novinarstva: "Mladi koji dolaze na Bistrik slave zajedništvo i molitvu, ovo je prilika za nas, pred Božić, da se duhovno obnovimo".

Prredba "Božić u mom mjestu"

U utorak 20. prosinca 2011., u dvorani bl. Ivana Pavla II. u Međugorju, održana je priredba "Božić u mom mjestu", koju su organizirali Osnovna škola Bijakovići, Župni ured Međugorje te mjesne zajednice.

U programu su nastupili školski i župni zbor, dramsko-recitatorska, tamburaška te ritmička sekcija Osnovne škole Bijakovići. Na početku priredbe roditelje, djecu, nastavnike i sve nazočne pozdravio je fra Petar Vlašić, međugorski župnik, koji je svima zaželio sretan Božić i Novu godinu. Program je vodila novinarka Radiopostaje "Mir" Međugorje Ivana Grbavac.

Upoznajmo Bibliju

Fra Ivan Dugandžić, član Hercegovačke franjevačke provincije, koji je u dva navrata bio župni vikar u župi Međugorje, u rujnu je, u nakladi Glasnice Koncila, objavio knjigu *Upoznajmo Bibliju*.

Knjiga na gotovo 500 stranica donosi cjelovit i iscrpan prikaz Svetoga pisma s naglaskom na njegovu poruku, a nastala je sabiranjem Dugandžićevih tekstova koji su u rubrici „Vjeronauk za odrasle“, u tjedniku Glas Koncila, objavljivani, od listopada 2007. do sredine srpnja 2010. godine. Cilj tako dugačka niza bio je bolje upoznati širi krug čitatelja sa (za)pisanom Božjom objavom koja čini izvor kršćanstva.

Svećenici, vjeroučitelji, župni i pastoralni djelatnici, znanstvenici i studenti, proučavatelji i ljubitelji Božje riječi - svi čitatelji ove, među hrvatskim izdavačkim projektima po mnogočemu jedinstvene knjige, unutar nje-

zinih korica pronaći će sve o nastanku i naravi biblijskih spisa, o njihovu čuvanju, prenošenju i oblikovanju u veće cjeline sve do stvaranja zaokruženoga kanona, o tiskanju i prevođenju, književnim vrstama kojima su se biblijski pisci služili, o pravilima tumačenja, o sadržaju i poruci biblijskih spisa.

U svom tumačenju autor donosi povijesne, književne, civilizacijske i religiozne činjenice ne zanemarujući najsuvremenija znanstvena istraživanja.

Bogato sadržajem i najvažnijim podacima za razumijevanje biblijskih knjiga, to je djelo ne samo vjerodostojan priručnik za osobni studij Svetoga pisma, pripremu homilija, katehezu, rad s biblijskim i drugim interesnim skupinama, već i najbolji tumač pri upoznavanju i razumijevanju Božje poruke i smisla kršćanstva upravo radi jednostavnog rječnika koji će biti razumljiv širo-

koj čitalačkoj publici. Tim više što je autor djela, dr. Ivan Dugandžić, jedan od najistaknutijih hrvatskih bibličara i egzegeta.

Fra Ivan je od 1991. do 2008. djelovao na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, na kojemu je stekao i zvanje redovitog profesora. Autor je više knjiga, među njima i djela na međugorske teme.

Seminar za glazbene sekcije Frame

Od 9. do 11. prosinca je u kući susreta *Domus pacis* u Međugorju održan trodnevni seminar za članove glazbenih sekcija iz mjesnih bratstava hercegovačkih Frama. Seminar su, u organizaciji područnog vijeća Frame, zajedno s fra Josipom Vlašićem, područnim duhovnim asistentom, vodili bogoslovi fra Marin Karačić i fra Zvonimir Pavičić. Na seminaru je sudjelovao četrdeset jedan framaš iz petnaest mjesnih bratstava (Šuica, Tomislavgrad, Roško Polje, Kongora, Posušje, Posuški Gradac, Kočerin, Drinovci, Ružići, Humac, Međugorje, Čitluk, Čerin, Mostar, Široki Brijeg). Budući da u gotovo svim Framama postoje glazbene sekcije koje animiraju pjevanje na Misama u svojoj župi, cilj seminara bio je pomoći framašima da rastu u poznavanju liturgije te da razumiju pjevanje kao bitan dio ljepote euharistijskog slavlja. Fra Marin i fra Zvonimir, koji u franjevačkom samostanu u Dubravi vode zborove (mješoviti i zbor mladih), poučili su ih ne samo tehnicima pjeva-

nja i načinima upjevavanja, nego i kriterijima kako i koje pjesme izabrati za određeno misno slavlje. Usto, naučili su i novu „Misu za mlade“ i još neke pjesme, a također su se imali priliku okušati u uglazbljivanju različiti-

tih psalmskih antifona za misna slavlja. Sudionici seminara posvjedočili su da će im mnogo koristiti ono s čime su se upoznali u ovim danima.

Božićna priredba u Vrčiću sv. Mala Terezija

Božićno vrijeme je lijepo i stoga što ga obilježavaju različiti božićni koncerti i priredbe. I djeca iz Vrčića sv. Male Terezije priredila su svoju božićnu priredbu. Najvjerniji i najoduševljeniji gledatelji bili su, naravno, njihovi roditelji, braća i sestre. Kroz vesele božićne pjesme smjenjivale su se sve skupine djece i različiti mali izvođači. Svako je pogledom tražilo ohrabrenje svoje mame ili tate, i baš je bilo lijepo vidjeti kako nam je dobar Bog dao roditelje (kao i malom Isusu u jaslucima) da nam uvijek budu podrška i pomoć na životnom putu. Na početku priredbe sve prisutne pozdravio je ravnatelj *Majčina sela* fra Svetozar Kraljević, a voditeljica Vrčića, Julijana Stojić, u svom pozdravnom govoru istaknu-

la je „da Božić uvijek iznova budi u nama radost i donosi onaj posebni mir, mir koji se ne može zamijeniti skupocjenim darovima, raskošnim stolovima – jer to nije Božić. Božić se događa u nama, rađa se u našim srcima... Uvjet da bismo ga mogli primiti za sve je jednak: ČISTO I NEVINO SRCE poput srca ove naše djece koja nam prenose dio te radosti. NEKA BOŽIĆNI MIR I BOŽIĆNA RADOST ISPUNE NAŠA SRCA; NOSIMO I BUDIMO RADOST JEDNI DRUGIMA!!!“

Darovi za djecu Majčina sela

U srijedu navečer u 19.30 djeca Majčina sela organizirala su mali Božićni koncert. Štice-nik sela Marijan Tustonja organizirao je svoj mali zbor Majčina sela i zajedno su otpjevali nekoliko božićnih pjesama. Nakon toga svakom je djetetu podijeljen božićni dar koji je stigao iz daleke Irske. Već tradicionalno, naša dobroteljica Ann Duffy, osim što ima svoje malo kumče u Selu, sjeti se i sve ostale djece i svakome pošalje prigodni darak.

Bogat izbor knjiga

Zimski su dani pa više vremena možemo provesti s vrijednom knjigom. Preporučamo vam knjige koje, po povoljnoj cijeni, možete nabaviti u knjižari/suvenirnici Informativnog centra „Mir“ Međugorje – vlastita izdanja i izdanja nakladnika katoličke literature: Biblije, molitvenike, poruke Kraljice Mira, pobožnost Križnog puta, kako moliti krunicu, fotomonografije, pjesmarice, knjige koje govore o međugorskoj duhovnosti, životopise svetaca, knjige bl. Ivana Pavla II., knjige Benedikta XVI., romane...

Za sve informacije nazovite 036 653 387 – suvenirnica/knjižara ICMM.

Dvadeseta obljetnica rada udruge „Fra Slavko Barbarić“

U dvorani bl. Ivana Pavla II. u Međugorju, 29. prosinca 2011. obilježena je 20. obljetnica djelovanja udruge „Fra Slavko Barbarić“. Zadaća ove udruge je stipendiranje nadarenih studenata, a utemeljena je, zauzimanjem fra Slavka Barbarića, godine 1991. pod imenom „Fond prijatelja talenata“. Ime Fonda promijenjeno je nakon fra Slavkove smrti i već deset godina nosi ime franjevca koji je osjećao probleme ljudi u potrebi.

U dvadeset godina djelovanja, Udruga je podijelila 3.244 stipendije i novčane potpore.

Na svečanosti obilježavanja 20. obljetnice djelovanja ove udruge govorili su dr. fra Ivan Sesar, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, koji je nakon fra Slavkove smrti bio predsjednik „Fonda talenata“, te dr. fra Miljenko Šteko, njezin sadašnji predsjednik. O fra Slavku i njegovu zauzimanju za čovjeka u potrebi govorio je fra Svetozar Kraljević, ravnatelj Majčina sela, a u ime stipendista govorio je dr. Nino Raspuđić. Nazočne je pozdravio i prof. dr. Vlado Majstorović, rektor Sveučilišta u Mostaru. U glazbenom dijelu programa nastupili su bivši i sadašnji stipendisti, nakon čega su zaslužnim članovima Udruge i njezinim podupirateljima podijeljene zahvalnice.

Proslava dvadesete obljetnice Udruge završila je svetom Misom zahvalnicom za njezine pokojne članove i molitvom za plodan rad.

19. međunarodni susret organizatora hodočašća, voditelja centara mira i međugorskih molitvenih i karitativnih skupina

Dvadesetnaesti međunarodni susret organizatora hodočašća, voditelja centara mira, molitvenih i karitativnih skupina vezanih za Međugorje, održat će se od 4. do 8. ožujka 2012. godine u Dvorani bl. Ivana Pavla II. u Međugorju. Tema susreta je: „Vjerujem, Gospodine! Pomozi mojoj nevjeri!“ (Mk 9, 24). Predavači na seminaru su: **fra Marino Šakota, fra Slavko Topić i fra Dario Dodig**. Bit će organizirano simultano prevođenje za sve jezične skupine.

Cijena seminara je 60 € po osobi. U cijenu su uključeni svi troškovi organizacije i rada seminara (predavači, simultani prijevod i zajednički ručak zadnji dan). Budući da ne možemo doći do svakog organizatora osobno, ovim

putem pozivamo sve organizatore hodočašća, vodiče, voditelje centara mira i molitvenih i karitativnih skupina da obavijeste one koji su zainteresirani za ovaj susret. Unaprijed se radujemo vašim prijavama i zajedničkom susretu!

Zbog organizacije seminara i vaše sigurnosti, molimo vas da se smatrate registrirani za seminar tek nakon što dobijete potvrđan odgovor. Ako odgovor niste dobili, to znači da nismo dobili vašu prijavu.

Poziv sudionicima

Međugorski je fenomen u cijelom svijetu mnogo potaknuo na izdavanje različitih publikacija. Željeli bismo imati svu raznovrsnost tih publikacija i sačuvati ih u arhivu Informativnog centra „Mir“ Međugorje. Stoga vas molimo

da sa sobom donesete ili drukčije dostavite:

1. svoje časopise, okružnice, novine, knjige, audio i videozapise i ostale publikacije – po mogućnosti u dva primjerka
  2. pojedinci ili organizacije koji posjeduju privatni arhiv vezan za međugorska događanja, ako je moguće, neka dostave originale i/ili kopije, i/ili barem popis sadržaja koje posjeduju.
- Molimo, navesti ime, prezime ili naziv organizacije, te adresu i kontakt-osobu. Navedene materijale dostavite na: Informativni centar „Mir“ Međugorje, za arhiv (Marija Dugandžić), Gospin trg 1, 88 266 Međugorje, Bosna i Hercegovina. Molimo vas, ovaj poziv prenesite svima za koje znate da se bave nakladničkom djelatnošću vezanom za međugorska događanja. Hvala vam za sve što činite!

Misli srca

Međugorski vidioci tvrde da je u jednom ukazanju Gospa plačući rekla: „Zaboravili ste Bibliju“! Listajmo zajedno Stari i Novi zavjet kako bismo upoznali Oca, Sina i Duha Svetoga.

Lidija Paris

Svakoga dana u svetoj Misi kažemo da se kajemo jer smo sagriješili mišlju, riječju, djelom i propustom. Naše se riječi čuju. Naša se djela vide. A misli?

U biblijskomu shvaćanju misli proizlaze iz srca, tj. iz dubine bića. Psalam 33,11 kaže da Bog misli srcem. Poslanica Hebrejima 4,12 kaže da riječ Božja prosuđuje nakane i misli srca. Jeremija 17,10 tvrdi da Bog istražuje srca i ispituje bubrege da bi svakomu dao po njegovu vladanju, prema plodu ruku njegovih. U Djelima apostolskim, Petar kaže Simunu čarobnjaku neka moli Gospodina ne bi li mu se oprostila namisao srca njegova (Dj 8,22). Stara mudrost kaže da treba izbrojiti do deset prije nego što dopustimo da se skrivena misao pretvori u riječ. Marija je u brojnim porukama spominjala misli i srce. U njezinim porukama, baš kao i u Bibliji, misao je povezana sa srcem: „Pozivam vas da nosite Božju riječ u svojem srcu i u mislima“ (25. kolovoza 1996.). „Zahvaljujem vam što ste počeli više misliti na Božju slavu u svojim srcima“ (4. travnja 1985.). „Spoznat ćete molitvu srcem i vaše misli bit će u Bogu“ (25. siječnja 2007.).

U Misi se kajemo jer smo sagriješili mislima. Ako, naime, dopustimo zlim mislima da nas obuzmu, cijelo će naše biće biti bolesno. U današnje vrijeme tako se rado i tako često govori o pozitiv-

nom razmišljanju koje čuva psihičko i fizičko zdravlje čovjeka... no to je mudrost koju nam Biblija i monaštvo nude već tisućama godina!

Skrivene misli mogu nas odvesti u pogrešnom smjeru. Gospine poruke od srpnja i listopada 2006. upozoravaju nas da smo previše navezani na zemaljske stvari, da previše mislimo na zemaljski život. Pozivaju nas neka ne mislimo samo na svoje tijelo, nego i na dušu. Misli nas mogu obeshrabriti: „Vi... mislite da je Bog daleko od vas i da vas ne sluša i ne čuje vaše molitve“ (25. siječnja 1988.). Ali Gospa je s nama neovisno o tome što mi mislimo: „Ne bojte se, jer ja sam s vama i kada mislite da nema izlaza“ (25. srpnja 1988.). Ako želimo govoriti i djelovati po Božjoj volji, ako želimo biti sretni, prva bi nam briga trebala biti – bdjeti nad svojim skrivenim mislima, filtrirati svoje misli. Trebali bismo sami sebi zabraniti ružne, negativne misli a njegovati lijepe i uzvišene. To je prva razina askeze, to je napor koji nitko izvana ne će vidjeti, ali će plo-

dovi biti i te kako vidljivi, a prvi korisnici bit ćemo mi sami! „Neka vam u mislima i u svakoj situaciji svetost uvijek bude na prvom mjestu, u poslu i u govoru. Tako ćete je staviti i u praksu...“ (25. kolovoza 2001.).

Iz ružnih misli rađaju se ružna djela. Bdiimo nad svojim mislima, u ispovjednom razgovoru otvorimo svoje srce i svoje skrivene misli da bismo grijeh zaustavili u samom korijenu, tamo gdje se rađa – u mislima srca. Iz lijepih misli rađaju se lijepa djela. „Želim... da svaki od vas radi više u Crkvi ne riječima, ne mislima, nego primjerom, da vaš život bude radosno svjedočenje...“ (25. veljače 1993.). Misli nam mogu dati snagu: „Vaše srce bit će radosno misleći na vječnost“ (25. studenog 2005.). Moguće je da čak nismo ni svjesni misli svojega srca, da živimo kao u nekom bunilu i trčimo iz jedne aktivnosti u drugu. Treba se zaustaviti. Treba saslušati misli svojega srca...

Ovi tekstovi žele biti poticaj na čitanje Knjige nad knjigama. Bit će vam od istinske duhovne koristi samo ako budete prigrlili Bibliju i uronili u odlomke koji su ovdje navedeni, ako budete tražili dublje i dalje, i ako budete provodili mnogo, mnogo više vremena s Biblijom nego s ovim skromnim predloškom koji držite u ruci. Božja je riječ živa i djelotvorna (Heb 4,12). Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona u sebi, sarna po sebi, ima snagu mijenjati nas.

▶ nastavak s 11. str.

snika, pa i svećenika, da se služe tim knjigama. Znam da ih hodočasnici rado imaju!

Biseri ranjena srca knjiga je napisana na iskustvima susretanja s ovisnicima i iskustvima liječenja koje prakticira s. Elvira. Tko je sestra Elvira i kakvi su joj rezultati liječenja?

Ova je knjiga nastala na iskustvima s ljudima koji se liječe od ovisnosti. S njima sam već skoro od početka, a posljednjih godina vrlo često. Molim s njima, držim predavanja, pripremam ih za ispovijed i razgovaram. S. Elvira je bila u jednoj redovničkoj zajednici i, kako sama kaže, bila je sretna u svome zvanju. Živeći u Torinu vidjela je mnoge mlade koji su postali žrtvom droge, a nitko se nije za njih brinuo. U njoj se rasplamsala želja da im pomogne. Zajednica je nije podržala u dobro namjeri, jer ona o ovisnicima i ovisnostima ništa nije znala. Ljubav je, međutim, bila jača. Krenula je u želji da otvori jednu kuću za dvadesetak ovisnika, a sada, nakon četrnaest godina, ima tridesetak kuća s preko šest stotina mladih kojima pomaže. Pozivaju je sada sa svih strana svijeta. To je, biblijski rečeno, „jaka žena“, kao što joj i ime „Elvira“ znači. Puna ljubavi i mudrosti, a evo već i znanja i iskustva. Pravilo je: Moli i radi! Program traje tri godine, i tko je god prošao taj program, može se kazati da je zaista osposobljen prihvatiti život i živjeti ga dostojno čovjeka. U zajednici nema ni liječnika ni lijekova. Postoji čovjek koji prihvaća čovjeka. Ona zna reći: Mlade ne treba liječiti od droge, nego od besmisla života! Za terapije koje nastoje zamijeniti drogu lijekovima, govori: Ne može se Sotona Sotonom izgoniti! Možda može zazvučati prejednostavno, ali rezultati su zaista veliki. Samo u Hrvatskoj i BiH ima već tri kuće: Međugorje, Varaždin i Ugljane, a četvrtu će ubrzo otvoriti. Preko 150 mladih Hrvata i Hrvatice te njihove obitelji, nalaze se u ovoj školi života. Samo onaj tko je imao problem u obitelji s drogom ili alkoholom, zna što to znači spasiti jednoga čovjeka, jer time se spašava i obitelj, a na koncu i cijeli narod.

Što je Međugorje današnjem čovjeku, današnjoj Crkvi, današnjem vremenu? Međugorje je poziv na život po Bogu, na život ljubavi i mira. Oni koji su ga prihvatili znaju da je mir moguć i da se isplati činiti sve za mir. Crkva se obnavlja i priprema za treće tisućljeće, a ovo je sveukupni poziv čovjeku da razmisli o svojem ponašanju prema sebi, obitelji, svijetu i cijelom stvorenju. Svi moramo učiti novi odnos prema sebi i drugomu i materijalnim stvarima. Tko moli i posti, postajat će novi čovjek.

Božji odgovor došao mi je preko Marijinih usta

Francisco Flores, diplomirani inženjer kemije iz Meksika, postao je svećenik. Odgovor na pitanje ima li zvanje dala mu je jedna međugorska poruka.

o. Francisco Flores, Guadalajara, Mexico

Bog mi je dao da se rodim u jednoj jako katoličkoj zemlji gdje ljudi jako vole Blaženu Djevicu Mariju, Gospu iz Guadalupe. Rodio sam se u katoličkoj obitelji koja mi je dala kršćanski odgoj, koja me naučila moliti i ići na Misu, ali mislim da je u mojoj obitelji Bog, zapravo, bio jako dalek. Moji su roditelji bili u Međugorju 1988., kad sam imao 12 godina. Došli su s još jednim bračnim parom iz Meksika, koji nije bio baš jako pobožan. Tvrđili su da imaju povjerenja u samo jednog svećenika, i to o. Angula, koji je u Meksiku. Dok su bili u Međugorju, moja je majka rekla Gospi da bi željela pjevati na španjolskom jer ne razumije hrvatske pjesme. Čim je izrekla tu molitvu, u crkvu je ušla jedna skupina ljudi i počela pjevati na španjolskom, a skupinu je pratio o. Angulo, jedini u koga su njihovi znanci imali povjerenja! Nakon tog hodočašća mojih roditelja u Međugorje, u mojoj obitelji Bog je postajao sve bliži, sve življi: počeli smo moliti srcem!

Pobojao sam se da bih doista mogao postati svećenik

Ja sam bio vrlo mlad, išao sam u školu, igrao tenis i nogomet, išao u kino i u diskoteku, imao mnogo prijatelja, riječju – dobro sam se zabavljao. Upisao sam fakultet, želio sam postati inženjer kemije, a sredinom studija majka me potakla da odem na duhovne vježbe. Na tim sam duhovnim vježbama prvi put u životu pomislio da bih mogao postati svećenik, ali sam se i uplašio. Gledao sam misionare koji su bili radosni i sretni, a nisu posjedovali nikakvo materijalno blago; imali su Boga u srcu. Nakon duhovne obnove pozvali su me da nastavim dolaziti na molitvu, ali sam se bojao da bih doista mogao postati svećenik, pa sam radije potražio djevojku. Bio sam jako stidljiv i prije toga nikada nisam imao pravu djevojku. Hodali smo godinu i pol dana, išli smo zajedno na Misu

nedjeljom, na Misu za mlade koju je vodio jedan mladi svećenik, Misu na kojoj je pjevao zbor koji me podsjeća na međugorski zbor na Festivalu mladih. Ponovno mi se vratila pomisao na svećeništvo...

Slušajući tog mladog svećenika, nešto se u mojoj nutрини poistovjećivalo s njim: poželio sam biti poput njega. S druge strane jedan drugi dio mene je to odbijao, bilo me je strah. Sjećam se da je u toj crkvi s desne strane bio Gospin kip. Na kraju Mise uvijek sam odlazio pred Gospu i govorio joj: *Pomozi mi, ne znam što da učinim!* Odlučio sam razgo-

varati sa svojom djevojkom i reći joj da razmišljam o svećeništvu. Ona mi je preporučila razgovor s nekim svećenikom. Voljela me je, ali je mislila da o tome moram porazgovarati s nekim. Prekinuli smo, ja sam završio studij kemije i počeo razlučivati svoj poziv. Ponovno sam otišao k onim misionarima kod kojih sam već jednom bio na duhovnim vježbama. Obećali su mi pomoći na putu molitve. Prva odluka koju sam, uz Božju pomoć, donio bila je ta, da sam počeo svaki dan moliti i učiti kako pomoći drugima da mole, ali još nisam znao hoću li to činiti kao inženjer kemije ili kao svećenik.

Odgovor koji sam tražio

U kolovozu 1999. otišao sam na duhovne vježbe u trajanju od mjesec dana. Na tim duhovnim vježbama slušao sam Božju riječ, razmišljao o svom životu i o mogućnosti da postanem svećenik. Razmišljao sam o tome kako sam se u životu puno zabavljao, mislio sam na svoje prijatelje, mislio sam na svoju smrt, shvatio da mi je život prazan i da s njim treba nešto učiniti. Jedne noći bio sam u kapelici potpuno sam. Isus je bio u svetohraništu i ja sam ga molio da mi kaže želi li da budem svećenik ili inženjer kemije. Pokraj mene bila je jedna knjiga s molitvama. Otvorio sam je i u njoj našao sličicu Marije Kra-

Svećeničko zvanje dolazi od Boga. Isus kaže u Evanđelju, niste vi izabrali mene nego sam ja izabrao vas. Marija nam pomaže shvatiti kad nas Bog zove.

ljice Mira. U to vrijeme Međugorska Gospa nije baš bila poznata u Meksiku. U tom sam se trenutku sjetio putovanja svojih roditelja u Međugorje i svih onih blagoslova koji su uslijedili nakon tog hodočašća. Na poledini slike bila je jedna poruka. Tada nisam znao da Gospa u Međugorju redovito daje poruke. Na kraju te poruke našao sam Božji odgovor, koji mi je došao preko Marijinih usta. Gospa svoje poruke uvijek završava jednom rečenicom: „Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu!“. Rekao sam, to je odgovor koji sam tražio. Sljedećeg dana, odlučio sam ući u sjemenište.

Počeo sam studirati teologiju, uz pomoć svog duhovnika nastavio sam moliti, a moja vjera i ljubav prema Kristu i Euharistiji su

rasli, kao i moja ljubav i pobožnost prema Gospi. Godine 2005., kao bogoslov, prvi put sam došao u Međugorje. Mislio sam sudjelovati na Svjetskom susretu mladih u Kölnu, ali sam prije toga htio doći u Međugorje. Na tom putovanju svoj sam poziv stavio u Gospine ruke. Govorio sam joj: „Pomozi mi da sačuvam svoj poziv, da ustrajem, da budem svećenik po Božjoj volji, a ako postanem svećenik, da se opet vratim ovamo i pomognem ispovijedati tvoju djecu“. Za svećenika biskupije Guadalajara bio sam zaređen 31. svibnja 2009., na blagdan Duhova i blagdan Pohođenja BDM.

Biti svjestan svog kršćanskog poziva

Prvu Misu sam slavio 24. lipnja, na dan prvog ukazanja u Međugorju. Već sljedećeg dana slavio sam Misu u studiju meksičke katoličke televizije „Mariavision“. Oni su me pozvali da dođem na Festival mladih u Međugorje te iste godine, mjesec dana kasnije. Nisam se mogao ni nadati da će me Gospa tako brzo ponovno dovesti u Međugorje. Ispovijedao sam, slavio Misu i molio. Po povratku u Guadalajaru, biskup me zamolio da pomognem u radu s potencijalnim bogoslovima, s mladima koji razmišljaju o svećeničkom pozivu, kojima treba pomoći u razlučivanju poziva. Prošle godine, biskup me poslao na studij u Rim. Znao je da jako volim Gospu i poslao me studirati mariologiju, što sam veoma rado prihvatio. Prošlog mjeseca bio sam ovdje na međunarodnom susretu svećenika. Ispovijedao sam mnoge vjernike koji su ovdje osjetili Božje milosrđe i njegovu ljubav.

Svećeničko zvanje dolazi od Boga. Isus kaže u Evanđelju, niste vi izabrali mene nego sam ja izabrao vas. Marija nam pomaže shvatiti kad nas Bog zove. Gospa u poruci od 25. studenog 1997. kaže: *Draga djeco! Danas vas pozivam da shvatite svoj kršćanski poziv. Dječice, ja sam vas vodila i vodim kroz ovo vrijeme milosti, da postanete svjesni svog kršćanskog poziva*. To je specifičan poziv. „Molite, molite, molite, da se vaše srce otvori i bude osjetljivo za Božju riječ“. Na ovom blagoslovljenom mjestu Gospa nas uči produbiti naš kršćanski poziv. Pozvao bih sve mlade koji razmišljaju o svećeničkom zvanju neka ne oklijevaju produbiti to razmišljanje. Neka traže Gospinu pomoć da bi mogli odgovoriti bezuvjetnim DA Gospodinu. Želio bih završiti jednom rečenicom iz Evanđelja. Isus gleda mnoštvo koje je izgubljeno kao ovce bez pastira i kaže svojim učenicima: *Žetva je velika, ali radnika malo. Molite dakle gospodara žetve da radnike pošalje u žetvu svoju*” (Lk 10,2).

(Prevela Filka Mihalj)

Foto: Diani

Tamo gdje se zatire autoritet, nema slobode (3. dio)

Arhitekti kulture smrti potrudili su se promovirati kritičare svega postojećega anarhističkom parolom: „Tamo gdje umire autoritet, rađa se sloboda“. Na nama je da odbacimo anarhističku paradigmu svojom porukom: „Tamo gdje umire autoritet, nema slobode!“

prof. dr. Zlatko Miliša

U njemačkom časopisu „Bravo“, u rubrici „Životni stilovi“, daju se savjeti kako tinejdžer može postati poput svog idola (članak „Budi poput idola“). U tom istom broju časopisa, u rubrici „Testovi“, nalaze se savjeti ispod pitanja: „Kojemu tipu mobitela pripadaš?“. Eto primjera kako se stvari personaliziraju, a mladi depersonaliziraju! Izdvajam pismo jedne djevojčice pod naslovom „Seks? Ne, hvala!“ (Cioe, no 43, 2006), koja kaže: *Imam 15 godina te smatram da vaš časopis previše prostora daje seksu. Mislim da djevojke moje dobi ne zanima seks. Iako se vremena mijenjaju, smatram da nekakav sram još uvijek postoji. Ne mislim pritom da biste u potpunosti trebali izbaciti tu temu, no način na koji o njoj pišete dovodi do zaključka da je svaka djevojka obvezna izgubiti djevičanstvo prije nego dosegne punoljetnost. Ja bih željela više članaka o prijateljstvu, ratu u svijetu, o tome kako biti odan. Jer, nitko ne uspijeva biti u potpunosti odan u današnje vrijeme. Tamy“.* Urednica časopisa djevojčici odgovara kako ona (djevojčica) nije ništa dužna činiti, bez obzira na to što se o tome piše, te da oni na taj način mladima žele približiti neke činjenice za koje su i oni sami sigurni da ih zanimaju. Uz pohvalu za predložene ideje za članke o prijateljstvu, ratu i lojalnosti, u od-

govoru završava ovako: *Kako bilo, ukoliko ti takva vrsta članaka stvara nelagodu, preskoči te stranice i posveti se drugim temama. Vidjet ćeš da ćeš za koju godinu ti također s užicom čitati baš to, kao i ostale super djevojke malo starije od tebe!* (Cioe, no 43, 2006). Zar se imamo pravo čuditi da je izabrana „Djevojčica tjedna“ u *Jutarnjem listu* od 3. ožujka 2000., na pitanje kako vidi svoju budućnost, odgovorila kako se vidi kao „bogata udovica“. Kakve li podudarnosti u svjetonazorima kad jedna prostitutka, inače majka troje malodobne djece, za *Slobodnu Dalmaciju* od 28. listopada 2005. izjavljuje da joj je mjesečno nedovoljno dvadesetak tisuća kuna da bi preživjela te da misli prestati s „najstarijim zanatom“ kad nađe „situiranog čovika i bit mu virna. Što stariji, to bolje, brže će odapet“?! Ovdje vrijedi spomenuti da je idol mladih – Madonna – u svojoj pjesmi „Like a Virgin“ prije nekoliko godina na pozornici izvela parodiju raspeća, a u pjesmi „I am a material girl“ simbolizira skrivene simbole konzumentskog društva. Medijski manipulatori vješto zamjenjuju stvarne s lažnim potrebama. Čine to različitim simboličkim sredstvima: reklamom, oglašima,

stvaranjem slike o idealima, seksualnim fikcijama u listovima za tinejdžere, reality-show emisijama, bestselerima... (Miliša, Z. i Zloković, J.: *Odgoj i manipulacija u obitelji i medijima*, Markom, Rijeka, 2008.). Da bi manipulator ostvario svoje namjere proiziše iz njegovih interesa, on ih vješto prikriva i podmeće kao potrebe drugoga. Stoga, ovdje vrijedi ponoviti misli pape Benedikta XVI.: *Dragi mladi, mnogo se kušnji svaki dan pred vas stavlja – droge, seks, pornografija, alkohol – a svijet vam govori da će vam to donijeti sreću, no ove su stvari razarajuće i razdjeljujuće. Imamo samo jednu stvar koja traje... osloboditi se od robovanja svjetlucavom, ali površnom postojanju koje vam današnje društvo često predlaže. Ostavite ono što je bezvrijedno i spoznajte svoje vlastito dostojanstvo...“*

Mreža mamaca

Današnja djeca odgajana u razorenim obiteljima i/ili popustljivim roditeljima spremna su uzimati a ne davati, a ono što imaju ne znaju cijiniti. „Djecu ne učimo da budu častni ljudi, a učimo ih svemu ostalom“ (Glasser). Loš odgajatelj kaže djetetu: „Briga te što drugi kažu, ugodi sebi!“ Sloboda bez odgovornosti vodi samovolji, a „samovolja je već nasilje nad tuđom slobodom“ (Periša, A., 2007, *Putokaz kroz hrvatske svjetove*, Ravnokotarski cvit, Split). U (sveprisutnoj) amerikaniziranoj *fast-food-obitelji* ukućani žive jedni pokraj drugih a ne jedni s drugima. Osim ignoriranja djece (kod indiferentnih roditelja), dopuštanja svega (kod popustljivih roditelja), ostali nedopustivi postupci prema djetetu su: gušenje samopouzdanja, plašenje, tjelesno kažnjavanje, ponižavanje, vrijeđanje, maltretiranje, omalovažavanje. Reći djetetu da ništa ne vrijedi, da od nje ga ne će biti ništa, kao i suprotno – da sve što ima treba zahvaliti roditeljima, uništava samopouzdanje djeteta, pa se smatra da je takvo postupanje u značajnoj korelaciji s ovisničkim ponašanjem djece i/ili niskim stupnjem samopoštovanja. „Nije za čovjeka sramota podleći boli, ali mu jest sramota podleći ugodi“ (Glasser).

Mamci manipulatora sve su izraženiji, a mreža manipulatora je razapeta:

- svijet je otuđen, pa je najbolje pobjeći u svijet privatnosti i postati apolitičan
- mistična stanja duha podržavaju i sve vrste ovisnosti o stvarima ili opijatima jer

doprinosu zaboravu užasa preživljavanja

- politički i društveno angažirane pojedince zamijeniti poklonicima hedonizma
- alternativna, nasuprot etabliranoj znatnosti ili religiji
- umjesto radnog postignuća, nude se modeli kako se osloboditi od rada
- poželjan čovjek *Novog doba* je „religiozni bezbožnik“
- najvažnije je pitanje kako ostvariti svoje „ja“, a ne kako drugomu pomoći i kako se angažirati u prosocijalnim aktivnostima
- cilj je dokidanje svih zabrana i normi
- ideal je biti nesputan pojedinac, „bez granica“ u kritici svega postojećega
- umjesto obiteljskih vrijednosti i braka, „brak“ se interpretira kao „mrak“, „učionica“ kao „mučionica“, umjesto „raditi“ bitno je kako „zaraditi“
- manipulator, umjesto mira vjere i tišine gdje je jedino moguće ostvariti „mentalnu higijenu“, nudi buku s noćnim provodima, kako bi zatomio potrebu za introspekcijom. Zato medijski manipulatori sustavno izbjegavaju analizirati fenomen MIRA U MEĐUGORJU

„Strah i krivnja su tu da nas kontroliraju, da nas podijele, da nas umanje i da nas ograniče“ (Icke, D. 2009, str. 474.). Manipulator uvijek prenosi krivnju na druge, a nikad na sebe. „Pogledajte kako manipuliramo ljudima koristeći strah i krivnju da bismo postigli da bude kako mi želimo“ (Icke, 2009, 453). Nakana je svakog manipulatora da se ljudi bave drugima, a ne sobom. „Odgovornost za ono što nam se događa počinje i završava s nama“ (D. Icke, 2009, *I istina će vas osloboditi*, TELEDISK, Zagreb, str. 477.). Manipulator gradi svoju mrežu s poklonicima hedonizma, a odgajatelj nudi vrijednosti etike rada (upornost, štedljivost, materijalna neovisnost...). Manipulacija je zavodljiva prije-

vara. Kod manipulatora sve ima cijenu, ništa vrijednost. Središnja ideja manipulatora je rušenje svakog oblika razumnosti u ime neposrednosti, spontanosti, ugone... „Postane li život previše lagodan i udoban ili ako prijeđe u kolotečinu, može biti vrlo teško oduprijeti se i izaći iz nje i krenuti dalje“ (Icke, D. 2009, str. 476.). Nije li jedan od problema mladih, o kojemu se mnogo govori a malo piše i istražuje, višak dosade i manjak ambicija? Koje su posljedice toga?! Gramzljivost i vještina „lova u mutnom“ drže se atributom sposobnih. Takva vrijednosna matrica vodi u moralni kaos. Još i danas u Splitu postoji grafit u Mažuranićevoj ulici (star više od desetak godina): NISAM U KRIZI, ALI MI JE DOSADNO. Slučaj okolnosti htio je da sam saznao kako je njegov potpisnik poslije postao ovisnik, a njegova se majka angažirala u borbi protiv te pošasti. Zato mislim da je ovdje pedagoški opravdano citirati libanonskog pjesnika Halila Džubrana (1883. – 1931.) iz knjige *Prorok*: „Uvijek vam govoraću da je rad prokletstvo, a trud nesreća. Ali ja vam kažem da radeći ispunjate dio najdubljeg sna koji vam je određen. Ljubiti život u radu znači biti prislan s najskrovitijom tajnom života“.

U izvršnom američkom (mračnom) trileru „Seven“ (Sedam) redatelja Davida Finchera, glavni „fighter“ poručuje mladima: „Lakše je izgubiti se u drogama, nego se suočiti sa životom. Lakše je ukrasti ono što trebaš, nego zaraditi“. Banaliziranjem i relativiziranjem odgojnih vrijednosti dolazi se do toga da djecu odgajamo raspuštenosti „i to nazivamo progresivnim odgojem. Mi smo ogrezli u pornografiji i bogohulnosti, i to nazivamo slobodom izraza. Mi se izrugujemo duhovnom naslijeđu naših predaka, i to nazivamo prosvječenostu“ (Platonov, O. 2002, *Zašto će propasti Amerika?* Labus, Split, str. 50.).

Dok je u nastanku kapitalizma temelj razvoja bio proizvođač, danas potrošač postaje „kralj“ (E. Hemingway). Papa Ivan Pavao II. za života je više puta ukazivao na to da se suvremeno društvo nalazi u procjepu „kulture života“ i „kulture smrti“. Arhitekti kulture smrti potrudili su se promovirati kritičare svega postojećega anarhističkom parolom: „Tamo gdje umire autoritet, rađa se sloboda“. Na nama je da odbacimo anarhističku paradigmu svojom porukom: „Tamo gdje umire autoritet, nema slobode“!

Nije li jedan od problema mladih, o kojemu se mnogo govori a malo piše i istražuje, višak dosade i manjak ambicija? Koje su posljedice toga?! Gramzljivost i vještina „lova u mutnom“ drže se atributom sposobnih. Takva vrijednosna matrica vodi u moralni kaos.

Bože, Oče naš

Bože, Oče naš, blagoslivljamo Te jer si obećao poslati svoga Sina da nas spasi i jer si ostao vjeran svome obećanju. U ime Tvoga Sina Isusa, koji se rodio u Betlehemu od Marije Djevice i među nama najprije skrovito boravio, molimo Te da nam dadeš milost da ga spremno prihvatimo kao i Marija, Tvoja ponizna službenica. Neka se On rodi u našem srcu i u srcima svih ljudi, u našim obiteljima, Crkvi i cijelom svijetu. Daj nam milost, Oče dobri, da ostavimo sve druge znakove i smjerove, a prihvatimo s ljubavlju znak križa i smjer prema Tebi i jednih prema drugima, da se među nama može ostvariti mir koji nam Ti nudiš. Neka božićni mir u nama traje i po nama dođe do svakog čovjeka.

Molimo Te, Oče, za sve koji lutaju ovim svijetom i ne nalaze mir, da ga u Tvom Sinu Isusu otkriju i prihvate.

Marijo, Majko moga Spasitelja i Kraljice Mira, na Tvoj moćni zagovor neka se naša srca ispune mirom, neka naše obitelji postanu zajednice mira i spremnog služenja životu. Primi u svoj majčinski zagrljaj svakog od nas kao što si primila Isusa u Betlehemu, da se svatko osjeti voljen i zaštićen, da se na Tvoj zagovor i Tvojom pomoći ostvare svi planovi, koje Ti je Gospodin u ovo vrijeme povjerio. Na početku ovoga novog vremena odlučujemo se i mi svim srcem i svom dušom surađivati s Tobom, da se Božja volja potpuno ostvari i da nam bude dobro. Tako neka bude. Amen!

fra Slavko Barbarić

Ljubav žudi za gledanjem Boga (Iz govora svetoga Petra Krizologa, biskupa)

Vidjevši sav svijet potresen strahom, Bog djeluje odmah da ga ljubazno povratu, u milosti pozove, ljubavlju zadrži, nježnošću sebi priveže.

I zato pere zemlju u zlu okorjelu potopom odmazde a Nou proziva ocem novoga vijeka; umiljatom ga riječju sklanja, a pruža mu prijateljsko povjerenje; očinski mu tumači ondašnji čas i milošću ga tješi za buduću; i ne naredi mu tek, nego poradi s njime i u jednu korablju zatvori porod čitavoga svijeta, da ljubav drugarstva ukloni ropski strah, te se zajedničkom ljubavlju uščuva što se zajedničkim naporom spasilo.

I zato zove Abrahama iz poganstva, poveća mu ime, čini ga ocem vjere, prati na putu, čuva u tuđini, bogati imutkom, časti pobjedama, u zalog daje obećanja, izbavlja od nasilja, ugađa mu gostoljubljem i u beznađu zadivljuje sinom: da obasut tolikim dobrima i izazvan takvom milinom ljubavi može naučiti Boga ljubiti a ne ga se bojati, i štovati ga s ljubavlju, a ne sa strahom.

I zato Jakova u bijegu tješi snovima, a na povratku izaziva na borbu i steže hrvačkim zagrljajem: da ljubi začetnika borbe, a ne da ga se boji. I zato zove Mojsija zovom domovine, zbori mu očinskom ljubavlju i

poziva ga da bude osloboditelj svog naroda.

Ali u spomenutim zgodama, u kojima plam božanske ljubavi zapali srca ljudi te se u čovječje osjećaje preli sva opojnost ljubavi Božje, ranjene duše počese htjeti da vide Boga tjelesnim očima.

Boga ne obuhvaća svijet, pa kako ga je mogao obuhvatiti uzak čovjekov pogled? Što će biti, što mora, što može – na to se ne obazire zahtjev ljubavi. Ljubav ne zna za sud, nema računice, ne poznaje mjere. Nemoćnost nije ljubavi na utjehu, niti joj je po-teškoća lijek.

Ako se ljubav ne domogne željenoga, ona ubija onoga koji ljubi, pa zato ide kamo je vođena a ne kamo mora. Ljubav rađa željom, raspaljuje se žarom, a žarom se propinje za nedopuštenim. I što još?

Što ljubav ljubi, to ne može ne vidjeti: I zato svi sveti što god su postigli smatrahu sitnicom, ako ne budu Boga vidjeli.

I zato ljubav koja želi Boga vidjeti, ako i nema rasuđivanja, ipak ima žudnju pobožnosti. I zato se Mojsije usuđuje kazati: *Ako sam našao naklonost kod tebe, pokaži mi svoje lice.*

I zato i drugi veli: *Pokaži mi svoje lice.* Napokon, i sami su pogani zato pravili kumire da bi u zabludama mogli očima gledati ono što su štovali.

Naše pobjede i porazi

fra Mario Knežević

Pojam „tržišno natjecanje“ sve češće izlazi iz uskoga trgovinskog i ekonomskog kruga i zahvaća ljudske sudbine. Natjecanje za pozicije u društvu, na poslu, u politici razmahalo se toliko da pomišljamo kako mogu uspjeti samo oni koji se „laktaju“ i koji su na putu do cilja spremni pogaziti sve. Opasno je takvo ozračje koje promovira pohlepne, bahate, ohole i umišljene a ponajčešće nestručne, naustrb poniznima, skromnima i kvalificiranima. K tomu, obvezno, uz one koji uspjeh i uspon u karijeri grade čudnim putem vežu se osobe koje su uvijek na strani pobjednika, uspješnih i poznatih. Svakodnevno svjedočimo kako se uz pobjednike i one na pozicijama tiskaju – kako ih drukčije nazvati nego „jadnici“ – koji jedino na takav način mogu biti u središtu pozornosti. Naravno, s nakanom da od toga steknu nekakav probitak.

No stvarni je život u svojoj višeslojnosti ipak potpuno drukčiji; život u kojem nismo spremni biti na strani „poraznih“ vodit će nas do pogubnih rezultata. Jedan je mislilac lijepo napisao: „Lako je slaviti pobjedu, teško je priznati poraz“. Ljudi bježe od poraza i poraženima okreću glavu i leđa. Nitko, navodno, ne želi stajati u taboru onih koji su u ljudskim i zemaljskim nadmetanjima ostali praznih ruku i kratkih rukava. Svjedoci smo toga svakodnevno. Stoga ne čudi da su se čak i od Isusa u trenucima kad se nazirao, a kasnije i zbio njegov „poraz“ pred ljudima i vladarima, svi sklanjali! U tim trenucima uz Isusa su ostali samo oni kojima je On i tada bio Bog kojemu ništa nije nemoguće. U Isusovu primjeru najbolje se može ocrtati stanje naših zemaljskih natjecanja, grupiranja, svrstavanja uz uspjehe i uspješne. Ako zanemarimo zemaljsku logiku života a čujemo onu koja dolazi od Neba, onda samo možemo konstatirati sljedeće: sve što se ovdje na zemlji našim u očima čini uspjehom najčešće samo otvara vrata konačnom porazu. A taj poraz – gubitak vječnosti – čovjeka najviše košta! Njime sve gubimo, i to zauvijek.

Najčešće na početcima nekoga novoga razdoblja u životu donosimo odluke za bolji, novi i drugačiji život. Je li taj početak moguć ako ne spoznamo svoj vlastiti poraz, pad, nemoć? Nije. Priznati poraz važna je dionica na putu do pobjede. Ako ne ustanemo iz svoga pada, grijeha, zastranjenja, teško ćemo moći kročiti naprijed. Sve će opet ostati na staroj frazi kako „okrećemo novu stranicu“. I okrenut ćemo novu stranicu, to nije podvig! Ali je pitanje što ćemo ispisati na toj stranici – hoće li na papir opet kapati samo mrlje iz našega života. Stoga i nije važno okrenuti „novu stranicu“ nego je mnogo važnije iznova iščitati naše stare stranice i ispraviti svoje pogreške. S nekih događaja treba otresti prašinu; neke stranice treba i spaliti u ognju ljubavi Božje koju nam pruža u sakramentu ispovijedi. A teka tada, kad priznamo pad i poraz, imamo priliku započeti ponovno.

Kad su na Olimpijadi u Münchenu 1972. jednoga natjecatelja, koji je osvojio više medalja, pitali hoće li ga vidjeti i nas sljedećoj Olimpijadi, u Montrealu, on je, po prilici, rekao da im to može odgovoriti samo ujutro ako se rano ustane i počne odmah vježbati i pripremati se kao da ni jednu medalju do tada nije osvojio. Poruka je jasna i često ponavljana – ne može se živjeti od stare slave. Svaki dan treba živjeti kako novi izazov i uz to biti svjestan da je mnogo ljudi upravo preko poraza našlo smisao i novi put, ali isto tako da su se mnogi kroz pobjede i uspjehe izgubili na putu.

Isus je, uvjetno rečeno, bio gubitnik na zemlji. Svi su, osim rijetkih, mislili da je na križu prikovan i njegov kraj. Ali na križu je započela njegova pobjeda. Na križu je započela nada za sve one koji žele i sami biti prikovani na križeve srama jer to vodi u konačni i najvažniji poraz sotone i pobjedu Boga koji je život vječni. Ivan apostol je zapisao: „Jer sve što je od Boga rođeno, pobjeđuje svijet. I ovo je pobjeda što pobijedi svijet: vjera naša“ (1 Iv 5,4.). Eto, tu je odgovor. Vjera je ključ svega. Čovjek vjere uvijek pobjeđuje, što će se dogoditi, kako pjesma kaže, „U onaj dan kad dođe Gospod Bog“.

Snimo Turko Bojić

Područje

Nisu tako davno bili izbori za Hrvatski, nekada državni, sabor. A i nije baš tako davno kad smo na njih listom izlazili. Sad se sve to promijenilo. Niti nam je sabor državni, niti u značajnijem broju izlazimo na izbore. Vratila se stara vremena, ona kad smo se borili za najosnovnija ljudska prava. Možemo to i drukčije reći: ukrali su nam demokraciju, ma što to značilo.

Miljenko Stojić

Ne mislim da je politika toliko značajna da bi se upravo nje trebao započeti jedan ovakav tekst. Međutim, mislim da se trebamo ozbiljno odnositi prema životu. A pitam sebe i sve nas zajedno, jesam li i jesmo li nevini u svemu ovome? Komu smo ostavili da uređuje našu zemlju, da donosi zakone, određuje što je dobro a što ne? Ako zbog opravdanih razloga nismo izišli na izbore, trebali smo moliti za njih. Je li to izostalo, pogriješili smo i pred ljudima i pred Bogom. Bog nam je dao ovo ozemlje da ga uređujemo i da kao oni savjesni djelatnici umjesto deset talenata koje smo dobili donesemo dvostruko toliko. Na taj se način spoznajemo kao ljudi, spoznajemo prirodu svojih odnosa s drugima i s Bogom. Jednostavno rečeno takav čovjek ne izdaje i ne služi ničijim sebičnim probitcima.

Zaista, treba dobro znati krug u kojem se čovjek kreće. On je otisak naše stope na

ovoj zemlji, osobna naša iskaznica, produžena naša ruka. U njemu se odvija onakav život kakav smo sami zacrtali. Zacijelo da taj život nije bez Boga, oslonjen na prošlost punu zločina, upravljen prema budućnosti koja završava ovdje na zemlji. Nažalost, ima onih koji tako žive i druge trpaju u taj koš. Pravi čovjek i pravi kršćanin sve bi to trebao znati izbjeći te drugima otvoriti oči za prave vrijednosti. Na taj način stvara se područje mira i ljubavi, prava demokracija, prava politika... i mnogo toga u tom smislu.

Čitam neke dokumente s početka devedesetih godina prošlog stoljeća. Počevši od crkve i franjevačkog samostana na Širokom Brijegu uokolo u većoj ili manjoj dužini proglašeno je duhovno područje. Nije da pučanstvo i prije to nije htjelo, ali je tek tada postalo mogućim. Komunistički nenerodni sustav otišao je u ropotarnicu povijesti. Ostao je tek u glavama nekih, ali to je druga priča. Gledam zemljovid i po-

malo sanjarim. Bio je ovo nekada pust kraj. Samo poneka kuća u daljini. I poneka mlinica dolje na rijeci Lištici. A onda dođoše siromašni franjevci, u punom smislu te riječi, i sve poče drukčije. Pobijedile su namisli koje su nosili u svom srcu. Razvio se u dolini grad, razvilo se školstvo, razvilo se gospodarstvo. Ni Turci, ni Austrougarska, ni stara Jugoslavija ništa nisu mogli tim zamisliti. Nakon toga komunizam umisli da može tome stati nakraj. Franjevce pobi, ostalo spali. Uzalud. Puk ostade vjeran svojoj Crkvi i svojim predvodnicima. U njihovim je glavama bilo područje koje nitko nije mogao zauzeti. Tamo je stanovalo domoljublje, bogoljublje i čovjekoljublje. Gledam i dalje zemljovid. Negdje je okrnuto. Najprije ga komunizam pokušao što više zauzeti, a nakon njegova nestanka nesavjesni pojedinci, jer dovoljno jake vlasti jednostavno nije bilo. Šteta. Bolje bi bilo da je i tvarno to područje ostalo neokrnjeno. Koristilo bi svima unaokolo, i svima nadalje, bez obzira na to što tko o svemu mislio.

Nešto se slično dogodilo i u mjestu Kraljice Mira. Ona je došla i sve je okolo počelo bujati. Nije to više nekadašnje siromaštvo, sada je to otkucaj društvenog života u njegovoj punini. Unatoč primjera širokog Brijega, i ovdje se jednako ili još gore dogodilo. Bi proglašeno duhovno područje, ali neodgovorni pojedinci na sve odmahnuše rukom i stadoše raditi po svome. Dopustiše da ih novac nosi i pokušao tu filozofiju i drugima uvaliti. Hvala Bogu, neki spoznaše o čemu je riječ pa se dadoše na posao da barem nešto poprave. Trenutno je sve na stolu. Hoće li vlast – pojma nemam koja jer je to u Herceg Bosni i BiH rastezljiv pojam, nešto učiniti – ne znam. To bi joj trebao biti zadatak i to govori je li narodna, kako ona bivša komunistička tako i ova nakon njegova sloma. No ne treba ni sve svaliti na njezina leđa. Gdje smo mi, što činimo, ustrojavamo li, branimo li područje koje nam je Bog dao?

Kršćani još nikako da na pravi način provare ono što se zove Francuska revolucija. Prodaše im priču da je Crkva odvojena od države. Prešutješe da bi to i oni trebali biti. I povijest poče teći krvavija nego ikada prije. Ono što se tih dana i godina događalo po Parizu bio je mačji kašalj u odnosu na ono što se događalo poslije. Zao duh pušten je iz boce i još okolo lunja.

Bez bilo kakve patetike ustvrdimo da je budućnost svijeta na kršćanima, na onima koji će poslušati mudrost širokog Brijega, mudrost Kraljice Mira. Takvi vide jasno i znaju što im je činiti, bez obzira na okolnosti i vlasti.

Tjedni molitveni program

– zimski raspored
(od Mise na Križevcu do 1. svibnja)

PONEDJELJAK I UTORAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

SRJEDA

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Krunica
- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
- U korizmi: otajstva svjetla i žalosna otajstva
- U uskršnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
18 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h Sv. Mise na hrvatskom
Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

Glasnik MIRA

O međugorskim događajima te odjecima u svijetu i Crkvi čitajte u Glasniku mira, mjesečniku Informativnog centra MIR Međugorje.

Surađujte u Glasniku mira. Podijelite svoje dojmove i iskustva.

Uredništvo:

Glasnik mira, Gospin trg 1,
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 653 327

Faks: 00 387 36 651 300

E-mail: kreso.sego@medjugorje.hr

Preporučite drugima
Glasnik mira.

Darujte im godišnju pretplatu.
Pretplatite se na Glasnik mira.

Služba pretplate:

Tel.: 00 387 36 653 342

E-mail: lidija_paris@medjugorje.hr

Sateliti:
Europa, Bliski istok i Afrika – HOT BIRD 6
Sjeverna i Južna Amerika – AMERICOM 4
Australija i Novi Zeland – OPTUS D2

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Gospin trg 1
88266 Međugorje,
Bosna i Hercegovina

Tel.: ++387 36/653-328 uredništvo
++387 36/653-326 glavni tehničar
++387 36/653-310 marketing
Faks: ++387 36/651-300

e-mail: marketing@medjugorje.hr
www.medjugorje.hr

Pribilježio i preveo Kristian Pandža

Živim u Bobanovu Selu s roditeljima i studiram u Mostaru. U Međugorju već četiri sezone prodajem sladoled. Stalno me nešto

vuče ovamo. Kad sam ovdje osjećam se bliža Bogu. Svaki dan, svako jutro, pa i svaku noć, ovdje me nešto potiče na molitvu. Vidim tolike ljude koji dolaze u Međugorje, milijune i milijune, i tako svake godine; ovdje doista ima nešto. Istina je da Međugorje još nije priznato, ali vjerujem da će jednoga dana biti, jer ljudi ne bi bez razloga dolazili u ovolikom broju, i ne događa se toliko obraćenja tek tako. Iz osobnog iskustva mogu reći da je i mene u dosta stvari ovo mjesto promijenilo, da je utjecalo na moj karakter. Pozvala bih ljude da što više mole, ali ne samo za svoje potrebe, nego i za potrebe drugih ljudi.

Katarina Sušnjara, Bobanovo Selo, BiH

Iako sam rodom iz Makarske, moram priznati da mi je trebalo osamnaest godina da se odvažim doći u Međugorje. Prvi put sam do-

šao s franjevačkom mladeži iz Zagreba i tada sam otkrio ljubav, radost i mir na duhovni, trajni i nutarnji način kao nigdje drugdje u svijetu. Poslije toga sam bio u Međugorju petnaest ili dvadeset puta. U Gospinoj blizini uvijek nanovo otkrijem ljubav, radost i mir, ljubav koja je nadnaravnog karaktera, nešto što čovjek često traži na krivim mjestima, a otkrije tu pokraj sebe. Nama je Međugorje tako blizu. Meni bude žao kad vidim ljude iz Japana, Kine, Afrike, Amerike... koji otkrivaju izvor koji je nama pred nosom, a mi ga zaobilazimo, i mislimo da ćemo to naći tko zna gdje. Molim se da mi molitva bude molitva srca, da mi ispovijed bude iskrena i cjelovita i da ne budem na Misi nego u Misi. Dođite i kušajte i vidite kako je dobar Gospodin i Njegova Majka Marija.

Mate Antunović, Zadar, Hrvatska

Gospa me pozvala k sebi u Međugorje. Zahvaljujem joj za sve milosti koje sam u životu primila. Mir koji odavde izlazi je neopisiv, napose navečer kada se moli za ozdravljenje duše i tijela. Želim da svaki čovjek upozna Majku Božju.

Gertrude Andrea Vormond, Austrija

